

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

6 maart 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het schrappen van de tentoonstelling van de Fenomenale Feminatheek van Louis Paul Boon in het FotoMuseum van Antwerpen	
Vraag om uitleg van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de voorlopige afgelasting van de tentoonstelling van de zogenaamde Fenomenale Feminatheek van Louis Paul Boon en daaraan gekoppeld de discussie over artistieke vrijheid versus censuur	1
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de stand van zaken in de uitvoering van het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden	11
Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de resultaten van het recente bezoek van de minister aan Congo	14
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het uitblijven van uitvoeringsbepalingen bij het Participatiedecreet	20
Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de promotie van het strandzeilen als olympische discipline	21

Waarnemend voorzitter: de heer Jo Vermeulen

Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het schrappen van de tentoonstelling van de Fenomenale Feminatheek van Louis Paul Boon in het FotoMuseum van Antwerpen

Vraag om uitleg van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de voorlopige afgelasting van de tentoonstelling van de zogenaamde Fenomenale Feminatheek van Louis Paul Boon en daaraan gekoppeld de discussie over artistieke vrijheid versus censuur

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mijnheer de minister, ik heb al meermaals met u de degens gekruist, soms in positieve zin, soms in negatieve zin. Ik denk echter dat we nog niet de degens hebben gekruist over prentjes van blote madammen. Dit is dan misschien toch een speciaal ogenblik.

Toch vond ik het belangrijk hierover een interpellatieverzoek in te dienen. Ik zou immers willen ingaan op de essentie van deze zaak. De voorzitter van deze commissie heeft het interpellatieverzoek echter ongunstig geadviseerd en het Uitgebreid Bureau heeft er een vraag om uitleg van gemaakt.

De commotie over het niet laten plaatsvinden van de tentoonstelling van de Fenomenale Feminatheek van Louis Paul Boon in het FotoMuseum van Antwerpen dateert al van een tijdje geleden. Toen raakte bekend dat de politiek verantwoordelijke de tentoonstelling had afgeblazen. Dit heeft heel wat emoties opgeroepen. Dat we een paar weken verder zijn, biedt het voordeel dat de emotie wat is weggeëbd, en dat we ons wat meer kunnen richten op de essentie van de zaak. Door die afstand kunnen we dat in het juiste perspectief plaatsen. Uiteindelijk gaat het me immers niet om die blote madammen.

Ik ben niet in staat om de artistieke kwaliteit van deze Fenomenale Feminatheek te beoordelen. Ik zou dat trouwens ook nooit doen. Net als u kan ik oordelen over artistieke voorstellingen als ik die bezoek. Dan kan ik zeggen of ik die goed of slecht vind. Als politiek verantwoordelijke ga ik echter ter zake zeker niet tussenbeide komen. Het is al evenmin aan mij om te beoordelen of er hier moet worden ingegrepen omdat er foto's van minderjarigen bij zijn. Dat kan best zijn. Ik weet dat niet. Van de curator die bezig is met de voorstelling in de Vooruit,

hoor ik dat daar op een juiste wijze wordt gekeken naar die foto's. Ze hebben een goede beslissing genomen: deze tentoonstelling zal immers heel veel bezoekers krijgen dankzij het incident in Antwerpen.

Mij gaat het er ook niet over dat er artistieke voorstellingen en tentoonstellingen plaatsvinden waarmee de goegemeente kan worden geprovoceerd. Er zijn voldoende voorstellingen en tentoonstellingen die dat wel doen. Denken we maar aan de tentoonstelling van Paul McCarthy in het S.M.A.K. of, ervoor, in het Middelheim in Antwerpen. Ik kan me voorstellen dat sommigen zich afvragen of dat kunst is en of dat allemaal moet kunnen. Dat is echter een debat dat moet plaatsvinden aan de hand van de tentoonstelling zelf, en niet aan de hand van het feit dat iets niet kan plaatsvinden.

Het vreemde aan dit hele verhaal is het volgende. Deze instelling bevindt zich in het provinciale kader. Dan heb ik het over 'provinciaal' in de letterlijke betekenis, als een deel van een land, niet over provincialisme. Ze wordt in dat kader erkend en gesubsidieerd. Ze krijgt zo ook Vlaams geld. Het vreemde is dan dat diegene die politiek verantwoordelijk is voor die instelling, meent te moeten stellen dat dit artistiek project niet kan plaatsvinden. Dat is erg vreemd, vooral als we bekijken hoe de politieke wereld omgaat met cultuur en cultuurbeleid. Daarom vond ik eigenlijk dat dit een interpellatie waard was, en geen vraag om uitleg. De essentie van deze zaak is immers: kan een politiek verantwoordelijke dit al dan niet doen, binnen het kader waarin de Vlaamse overheid omgaat met cultuurbeleid?

Het kader is immers vrij duidelijk. Er is het wetgevend kader: alle decreten met betrekking tot cultuur die het parlement heeft goedgekeurd. Er is het feit dat erkende culturele instellingen binnen dat wetgevende kader een aantal artistieke en andere doelstellingen opgelegd krijgen. Sommige instellingen hebben een beheersovereenkomst opgesteld met de Vlaamse Gemeenschap of, in dit geval, met de provincie Antwerpen. Ze laten zich beoordelen door een beoordelingscommissie. Dat ligt allemaal heel duidelijk vast. Als dat kader eenmaal is vastgelegd, is afgesproken dat de politiek binnen dat afgebakende kader niet de artistieke en inhoudelijke keuzes van erkende en gesubsidieerde organisaties gaat beoordelen.

Dat is altijd het cultuurbeleid geweest sinds 1980, toen de Vlaamse Gemeenschap de verantwoordelijkheid over Cultuur heeft gekregen. Er is het wetgevende kader, er zijn de afspraken die worden gemaakt met de instellingen, de subsidies, de doelstellingen: dat is alles wat de politiek kan vastleggen. Als echter eenmaal dat

kader is vastgelegd, dan kan een instelling daarbinnen haar werk doen. Het vreemde en het ergerlijke in dit geval is dat een politiek verantwoordelijke op basis van artistieke beoordelingen die ik twijfelachtig vind – maar dat laat ik aan hem over – oordeelt dat die tentoonstelling niet kan plaatsvinden. Dat is nog maar zelden vertoond. Ik kan me moeilijk voorstellen dat een Vlaams minister van Cultuur morgen een tentoonstelling in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen gaat tegenhouden, om God weet welke redenen. Dan zou het er hier stuiven, en terecht. Dat zou een aanfluiting zijn voor het Vlaamse cultuurbeleid dat al sinds 28 jaar wordt gevoerd.

Daarom vond ik dit een interpellatie waard. Dit raakt eigenlijk aan de essentie van het cultuurbeleid. Hoewel ik er geen voorstander van ben, kan ik me een cultuurbeleid voorstellen waarbij de politiek zegt wat kan en niet kan. In het verleden is dat zelfs gebeurd, en in een paar landen gebeurt het daadwerkelijk nog. Daar is de minister van Cultuur bij wijze van spreken de hoofdcurator van het hele cultuurbeleid in dat land. Hier hebben we er duidelijk voor gekozen om dat niet te doen. Binnen het afgelijnde kader van het cultuurbeleid krijgt de erkende instelling de vrijheid om haar werk te doen. Naderhand wordt er beoordeeld en kunnen er gevolgen zijn voor een volgende subsidieronde. Zo werken we. Zo moeten we blijven werken. Dat is hier niet gebeurd. Dat is een aanfluiting van 28 jaar cultuurbeleid.

Mijnheer de minister, bent u het eens met deze stelling? Ik vind het belangrijk dat u zich daarover uitspreekt. Dat is immers de essentie van deze vragen.

Wat betekent dit incident voor uw samenwerking met de bestendig afgevaardigde bevoegd voor Cultuur in de provincie Antwerpen, en met het museum in kwestie? Ik weet niet of dit vandaag nog aan de orde is, maar ik wou die vraag toch stellen. Vindt u, naar aanleiding van deze kwestie, dat er op de ene of andere wijze moet worden ingegrepen? Dan vraag ik u niet te stellen dat dit wel mag plaatsvinden. Wel vraag ik of u uit dit incident afleidt dat er op de ene of andere wijze een nog sterkere buffer moet komen tussen het beleid, dat het kader vastlegt, en de artistieke vrijheid die de erkende instellingen hebben.

– *De heer Dany Vandenbossche treedt als voorzitter op.*

Mijn laatste vraag is misschien suggestief, maar ik heb het gevoel dat we in de toekomst nog meer van dergelijke incidenten zullen krijgen. Ik weet niet waarom, maar ik heb dat gevoel. Ik heb het gevoel dat er een soort nieuw moralisme op komst is, zodat dergelijke incidenten misschien meer zullen voorkomen. Vanuit dat nieuwe moralisme en met dit als precedent, zullen er misschien nog politiek verantwoordelijken kunnen ingrijpen op artistieke feiten in erkende musea en theaters. Denkt u dat dit incident een alleenstaand geval is, of is het een

teken aan de wand met betrekking tot de politieke inmenging in het artistieke beleid van door de Vlaamse Gemeenschap erkende en gesubsidieerde instellingen?

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, ik deel voor een heel groot deel de bekommernis van de heer Stassen. Ik vind het ook onbegrijpelijk dat dit geen interpellatie waard is. Dit is een fundamentele kwestie die aan de oppervlakte is gekomen in verband met kunst en politiek. Het gaat hier eigenlijk om de kwestie van de censuur. Mijnheer Stassen, u bent echter een belangrijk element vergeten, namelijk het feit dat het hier gaat over het provinciale niveau. We kunnen ons afvragen in welke mate de minister van Cultuur van de Vlaamse Gemeenschap ter zake verantwoordelijkheid draagt. Ik zal aantonen dat u daarvoor volledig verantwoordelijk bent, omdat u zich hebt geëngageerd op bepaalde punten.

De voorzitter: Ik zal daar straks even op repliceren vóór de minister aan het woord komt, omdat ik de interpellatie om die reden heb afgewezen.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, u hebt zich laten verleiden tot enkele uitschuivers, tot minstens één uitspraak, waaruit ik bepaalde conclusies trek.

Minister Bert Anciaux: Er is een groot verschil tussen een aantal uitschuivers en minstens één uitspraak. Laten we zeggen dat ik één uitspraak heb gedaan die niet noodzakelijk een uitschuiver was.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, kent u het teken gelijk aan en groter dan? Het gaat over de fenomenologische, formidabele, Fenomenale Femina-theek van Louis Paul Boon, die 22.400 foto's bevat van schaars geklede vrouwen of vrouwen die helemaal niets om het lijf hebben. Daar is heel veel over te doen geweest. Ik was een knipselmap aan het aanleggen over deze zaak omdat ik dacht dat ze naar een hoogtepunt zou gaan, maar ik ben ze kwijtgespeeld. De zaak groeit niet uit tot een hoogtepunt. Ik ben daar blij om. Ze is aan het afkoelen, en zo hoort het ook.

Mijnheer de minister, het FotoMuseum te Antwerpen is provinciaal niveau. Dat is niet uw actieradius. Het gaat over een zekere Ludo Helsen van CD&V, die sinds mensenheugenis gedeputeerde is voor Cultuur in de provincie Antwerpen. Hij heeft de zaak willen afgelasten. Het verhaal is echter genuanceerder. Knack heeft op een bepaald ogenblik een genuanceerde analyse gemaakt. Het is zoals met censuur, iedereen is ertegen, maar als puntje bij paaltje komt, dan liggen de scharen klaar. Dat is altijd zo geweest en het zal altijd zo blijven, voor het goed van de mensen. Tijdens de inquisitie werden mensen verbrand voor hun eigen goed. Hun ziel moest worden gered.

Zijn deze foto's kunst? Inderdaad, mijnheer Stassen, daar kunnen wij niet over oordelen. In De Morgen of De Standaard stond een goed artikel, dat aantoonde dat die beroemde foto's behoren tot wat men in het Duits de 'Werdegang' noemt van de auteur. De door mij bewonderde schrijver Ernst Jünger, legde na de Tweede Wereldoorlog een fenomenale verzameling kevers aan. Is dat kunst of niet? Dat hangt af van hoe je het bekijkt. In relatie tot de boeken die hij schreef, is dat uiteraard een bepaalde vorm van kunst.

In 2004 is er een beperkte selectie van de Feminatheek van Louis Paul Boon in boekvorm gemaakt. Die boeken zijn in elke Vlaamse bibliotheek te vinden. Dat is een raakvlak, want u bent bevoegd voor de bibliotheken.

In de Vooruit wordt naar aanleiding van 40 jaar mei 68, in de maand mei een gedeelte van deze Fenomenale Feminatheek tentoongesteld door mevrouw Anne Provoost, schrijfster en curator van het literatuurfestival Zogezegd in Gent. Mevrouw Provoost, en ook de politiek, hebben een onrealistisch verwachtingspatroon geschapen over deze Feminatheek. De Vooruit zal die dagen uit haar voegen barsten. Veel mensen zullen die tentoonstelling bekijken en teleurgesteld huiswaarts keren. Voor foto's van minderjarigen in bepaalde posities zal het parket, zelfs zonder dat er klacht wordt ingediend, binnenvallen en de zaak verzegelen en afsluiten. Dat duurt geen minuut. Het zal niet gebeuren, maar het zou hebben gekund.

Mensen die zich beroepen op het bevrijdend moment van '68 komen nu met deze Fenomenale Feminatheek omdat ze dachten dat het naakt een van de zaken is die door twintig eeuwen westerse geschiedenis verdrongen zijn. Kort na '68 hebben allerlei bewegingen zoals de Dolle Mina's vrouwen plots opgeroepen om zich te ontdoen van hun bh's en die in brand te steken. Dat hadden ze beter niet gedaan, omdat in de derde wereld miljoenen vrouwen rondlopen die zelfs geen geld hebben om zich een bh te kopen, maar er wel een willen dragen.

Ook Jo Boon, de zoon van Louis Paul Boon, heeft zich in de discussie gemengd en voorgesteld om, als de zaak plaatsvindt, een propere selectie te maken van de Fenomenale fenomenologische Feminatheek van zijn vader. De museumdirecteur zou niet toelaten dat derden zich in de zaak mengen, omdat de Feminatheek, hoe fenomenaal ook, één en ondeelbaar is.

Mijnheer de minister, in het heetst van de strijd hebt u zich laten verleiden tot de uitspraak dat u niet achter de beslissing van de heer Helsen staat. Waarom hebt u dat gedaan? Het werd toch op provinciaal niveau gespeeld en u was geen betrokken partij. U hebt gezegd: "Je moet al grove argumenten hebben om in te grijpen in de artistieke vrijheid. Dat is een heel oude, zelfs middeleeuwse politieke cultuur, waar ik absoluut niet achter sta." Zo stond het in De Morgen op 1 februari 2008.

Mijnheer de minister, ik deel uw bekommernis. Ik heb me in het verleden ook laten pakken op een uitschuiver en daar heb ik spijt van. Het ging over een zaak waarbij een vlag in brand werd gestoken. Ik dacht dat het om een fenomenaal grote vlag ging, maar uiteindelijk bleek het om een klein vlaggetje te gaan. Dat is geklasseerd en iedereen heeft me mijn zonden vergeven.

Welke persoon of instelling kan door de Vlaamse Cultuurminister gevat en aangesproken worden? Aangezien het geheel zich afspeelt op provincieniveau, kan enkel minister Keulen, na juridische vaststelling van eventuele overtredingen, optreden. Aangezien sommige foto's ook al verschenen zijn in boekvorm en in elke Vlaamse bibliotheek te vinden zijn, is de logische conclusie dat de minister wel moet optreden, alweer na vaststelling van een overtreding. Het is immers een boek dat zich in de Vlaamse bibliotheken zou bevinden. Iedereen staat blijkbaar klaar met de censuurschaar. In het kader van de wet-Eerdekens-Mayeur uit 1995 heeft de Vlaamse Cultuurminister al boeken die men als revisionistisch kan omschrijven, uit Vlaamse bibliotheken laten halen.

Minister Bert Anciaux: Ik ben al wel een tijdje minister van Cultuur, maar was het nog niet in 1995.

De heer Eric Arckens: De wet is wel van 1995. U bent iets later opgetreden. U hebt toen gewoon de wet toegepast, alhoewel ik me eigenlijk afvraag: kunt u zomaar boeken of kunstwerken laten weghalen of moet dat eerst door het gerecht worden beoordeeld? Ook in dit geval zou een dergelijke maatregel zich logischerwijze opdringen. Als er in dat boek van Boon foto's van minderjarigen staan, zou de wet door u moeten worden toegepast.

Zonder dit incident mee te rekenen, had ik mezelf al lang de volgende bedenking gemaakt. Zelf sta ik niet klaar met de censuurschaar, maar met Louis Paul Boon hebben we in Vlaanderen een auteur gekend die zich op de rand van het wettelijke bewoog. Hij was enorm geïnteresseerd in naakte vrouwen. Ik ook, en kom daar ook graag voor uit. Maar ik volg hem niet als het om min-18-jarigen gaat. Een foto is iets helemaal anders dan literatuur. Bij sommige boeken van Boon, zoals Mieke Maaikes obscene jeugd, Eros en de eenzame man, Eens op een zomeravond, Blauwbaardje in de ruimte, stel ik de vraag of men ze niet kan categoriseren als een vorm van literaire pornografie en pedofilie. Er wordt daar beschreven wat op foto's te zien is. Ik wil helemaal geen oproep lanceren om deze boeken uit bibliotheken weg te halen. Het zijn trouwens de meest gelezen boeken van Boon. Dringen er zich dan geen maatregelen op?

De minister verklaart zeer gesteld te zijn op de artistieke vrijheid. Maar vandaag belandt hij in een toestand die erg lijkt op de zaak-Reve van enkele jaren geleden.

Toen werd de Grote Prijs der Nederlanden, de grootste literaire kroon van ons taalgebied, allesbehalve feestelijk uitgereikt aan Gerard Reve, een van de belangrijkste auteurs van de Nederlanden en intussen gestorven. Er was toen een klein probleem omdat net toen een juridisch onderzoek wegens pedofilie liep naar de echtgenoot van de schrijver, de heer Joop Schafthuizen. Reve zelf had niks mispeuterd, maar de minister zelf was op het idee gekomen om ons vorstenpaar de handdruk te besparen van een artiest die de sponde deelde met een veroordeelde pedofiel. Uit indiscreties bleek al snel dat de minister gehandeld had op verzoek van hogerhand, te weten de Belgische regering en het Belgisch hof. Iemand als Bert Anciaux, die de artistieke vrijheid hoog in het vaandel voert, mag zich door niets, buiten de wetgeving zelf, laten afleiden van zijn beoogde doel. Hoe valt het Revevoorval te rijmen met de intenties die u hebt in een zaak waar ook de kwestie van 'pedofilie' mogelijk in betrokken is?

De voorzitter: De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen: We hebben deze discussie in Antwerpen ook al gevoerd, zowel in als buiten de gemeenteraad en ook al in de provincieraad. Ik sluit mij grosso modo bij de bedenkingen van de heer Stassen aan.

De heer Arckens moet ik dringend de Feminatheek eens bezorgen, ze staat al drie jaar in mijn boekenkast. Ik zal ze volgende week eens meebrengen. Ik heb ze aangeschaft omdat het een maatschappelijk relevant iets was. Er wordt bijzonder veel met artistieke vrijheid en criteria geschermd. Voor de Feminatheek gelden geen artistieke criteria. De discussie over artistieke vrijheid is irrelevant. Ik verwijs naar de programmatie in het FotoMuseum. Artisticeit vormt niet altijd het criterium, sommige tentoonstellingen zijn gehouden omdat ze maatschappelijk relevant waren en een tijdsbeeld weergaven of een belangrijk auteur in de verf zetten. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de foto's van Leopold III. Er zitten prachtige foto's bij maar artisticeit was niet het criterium. Er was eens een reeks over Sabena of het archief van Agfa-Gevaert. Dat was prachtig omdat het archivariswaarde heeft en een tijdsbeeld schetste. Daarvoor gelden geen artistieke criteria. Voor andere reeksen gelden deze criteria wel. Ik denk aan Cartier Bresson of de fotografen van Magnum. Ik denk aan Patrick De Spiegelaere. Het FotoMuseum in Antwerpen heeft een prachtig parcours afgelegd. Er zijn zeer regelmatig relevante en drukbezochte tentoonstellingen gehouden.

Hier is het criterium een schrijver die zeer belangwekkend is om wat hij heeft geschreven, om hoe hij heeft geleefd en om de rol die hij heeft gespeeld. Een bijzonderheid is dat hij een Fenomenale Feminatheek heeft aangelegd. U hebt al gezegd dat hij zijn weg heeft gevonden in de literatuur. U hebt nog een boek niet vermeld, namelijk Memoires van de Heer Daegeman. Er is

niks mis mee om een schrijver en de methodes die hij er op nahield, te leren kennen in zijn tijd.

In dat licht wil ik curatoren en museumdirecteurs de vrijheid geven. Dat is belangrijk. Zij stellen vanuit diverse invalshoeken een programmering op. Ze hebben tot nu toe bewezen dat zeer goed te doen. De redenen die werden gebruikt, zijn een omweg. Dan heb ik het nog niet over de artistieke redenen die in het debat soms werden aangehaald. Zo werd gezegd dat dit niet allemaal artistiek en soms zelfs verouderd is. Tja, de meeste foto's van voor de jaren vijftig zijn verouderd. Zo is dat nu eenmaal met foto's. We moeten dit debat dus een beetje zuiver houden en het niet laten verzuipen in een betoog over artistieke vrijheid. De bestendig afgevaardigde heeft dit zelf een beetje gedaan. Nadien is dat in de discussie te veel aan de oppervlakte gekomen. Zeker fototentoonstellingen, maar dat zal ook voor sommige andere tentoonstellingen gelden, moeten worden beoordeeld op hun historische, literair of maatschappelijk relevante en soms ook artistieke waarde. Dat wou ik slechts opmerken, om het debat wat zuiver te houden.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Wij kijken eigenlijk vooral ook uit naar het antwoord van de minister. Vervolgens zullen we zien of we al dan niet een verdere reactie moeten geven.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, sta me toe te beginnen met de mededeling dat ik, in tegenstelling tot sommige andere leden, geen enkele, maar dan ook geen enkele particuliere belangstelling heb voor de Fenomenale Feminatheek. Wie me kent, zal dat kunnen beamen.

Dat neemt niet weg dat ik namens mijn fractie toch wel even een uiteenzetting wil geven. Ik wil echter geen enkele uitspraak doen over de beslissing van gedeputeerde – op mijn schriftelijke voorbereiding had ik “gedupeerde” geschreven – Helsen. Om te beginnen is dat een Antwerpse aangelegenheid. Sommige leden hebben daar ook al naar verwezen. Bovendien ken ik onvoldoende de precieze gang van zaken, namelijk welke beslissing waar is genomen, al dan niet gesteund door wie. Dat debat is in Antwerpen gevoerd, of zal daar worden gevoerd.

Wel wil ik een aantal algemene principes, standpunten en belangrijke aspecten in verband met cultuur en cultuurbeleid in herinnering brengen. De Romeinen wisten het al, en iedereen zal het daarmee eens zijn: de gustibus non disputandum est. Dat betekent natuurlijk niet dat een politicus die een bestuursmandaat heeft inzake cultuurbeleid, geen eigen mening over of appre-

ciatie van deze of gene kunstvorm mag hebben. Dat gun ik iedereen van harte, dus zeker ook personen die een mandaat hebben qua cultuurbeleid.

Dat neemt echter niet weg dat die persoonlijke beslissing of appreciatie nooit voldoende grond kan bieden om een beslissing te nemen zoals die werd genomen. Het al dan niet verbieden van een tentoonstelling kan onmogelijk gebaseerd zijn op de appreciatie van een parlementslid, een schepen, een gedeputeerde. Daarover kunnen we het ook eens zijn. Daarvoor zijn wij en zij immers niet verkozen. Het is volgens ons dan ook niet de taak van de overheid om zich te mengen in de artistieke keuzes van kunst- en cultuurinstellingen. Daar moet de overheid best zo veel mogelijk afstand houden. In die zin hadden we het dan ook moeilijker met het vervolg van het incident over de Fenomenale Feminatheek dan met het incident zelf. Ik doel daarmee op het feit dat de gedeputeerde nadien aangaf zelf een tentoonstelling te zullen organiseren en hij zich ook nog eens uitsprak over wat de inhoud daarvan zou zijn. Dat kan voor ons niet. Dat is niet zijn taak.

Het is niet aan politici – en ook daar hebben sommige leden al naar verwezen – om te bepalen of er al dan niet strafrechtelijke feiten of misdrijven zijn gepleegd of zullen worden gepleegd. In de rechtsstaat die de onze is en het rechtssysteem dat we kennen, zijn daar andere autoriteiten voor bevoegd. Die kunnen dat op zeer korte termijn, zelfs zonder dat er formeel een klacht is ingediend. En maar goed ook dat ze dat kunnen.

Mijnheer de minister, concluderend denk ik dat we er op Vlaams beleidsniveau eens over moeten nadenken of we hier ook beleidslessen uit moeten trekken. Ik ben benieuwd om te horen of u daar al over heeft nagedacht. Wij zijn alleszins van plan na te gaan of in het aangekondigde nieuwe Erfgoeddecreet misschien geen bepaling moet worden opgenomen om het principe van die artistieke vrijheid van musea en archiefinstellingen te verankeren.

De voorzitter: Ik verontschuldig me voor mijn laattijdigheid. Ik moest namens het parlement een afvaardiging van de ambassade van Frankrijk ontvangen.

Ik wil even reageren op de opmerkingen met betrekking tot het interpellatieverzoek. Ik weet hoe de discussie zich heeft ontwikkeld, en ik ken de reacties ter zake. Ik denk dat ik in deze commissie steeds een heel rechtlijnige houding heb aangenomen ten aanzien van interpellaties en vragen om uitleg. Op de eerste plaats gaat een interpellatie over de verantwoordelijkheid van de minister en de vraag of die verantwoordelijkheid ter zake in het spel is. Het gaat over een provinciaal museum dat, zoals vele musea, erkend is. Dat betekent echter niet dat alles wat zich in dat museum afspeelt, onder de verantwoordelijkheid van de minister valt. Het valt wel onder de verantwoordelijkheid van de overheid in kwestie. In

dit geval is dat de provincie of het bestuur van het museum in kwestie. Dat was mijn eerste redenering.

Als de vraagstellers vinden dat het feit dat dit geen interpellatie, maar een vraag om uitleg is, hen beperkt, dan moet ik hen ook wat dat betreft teleurstellen. Ik vroeg me af, mocht dit een interpellatie zijn geweest, welke motie er zou zijn ingediend na die interpellatie. Dat was voor mij eigenlijk de grootste vraag. Ik begrijp immers niet waarover deze discussie, uit hoofde van de ministeriële verantwoordelijkheid, precies ging.

De heer Jos Stassen: Een interpellatie dient inderdaad om de verantwoordelijkheid van de minister en het beleid in vraag te stellen. Ik heb dit incident aangegrepen om te beweren dat dit haaks staat op het cultuurbeleid dat al 28 jaar wordt gevoerd, en zeker sinds die bijna 10 jaar dat de heer Anciaux Cultuurminister is. Het gaat over het feit dat een politiek verantwoordelijke op de ene of de andere wijze ingrijpt. Dat is een beleidskeuze die Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschap nooit hebben gemaakt.

In een motie zou ik, afhankelijk van het antwoord van de minister, ofwel dat antwoord hebben gesteund, ofwel het hebben gecorrigeerd. We gaan hier niet de heer Helsen of het FotoMuseum veroordelen. Dat was mijn punt niet. Mijn vraag is wat de minister vindt van dit incident en of daar beleidsconclusies uit moeten worden getrokken. Afhankelijk van het antwoord zou ik dat hebben versterkt of gecorrigeerd met een motie.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Het gaat inderdaad over een zaak van de provinciale overheid, maar dit heeft tentakels. De minister had zich niet mogen laten verleiden tot uitspraken. Er zijn zijn uitspraken en het feit dat een en ander in boekvorm is verschenen. Dan kan de Vlaamse minister van Cultuur, met het bibliotheekbeleid, wel in vraag worden gesteld. Maar goed, we leggen ons hierbij neer.

De voorzitter: Dan wil ik het nog even hebben over de grond van de zaak. Mijnheer Stassen, eerlijk gezegd, het aantal voorbeelden van uitspraken in de loop van deze 28 jaar van lokale gezagsdragers in Vlaanderen over tentoonstellingen en het verbieden daarvan, is ontelbaar. Dat aantal is eigenlijk fenomenaal.

De heer Jos Stassen: Niet als het gaat over door de Vlaamse Gemeenschap erkende zalen. Dergelijke uitspraken zijn er de jongste jaren vrijwel niet geweest.

De voorzitter: U had het wel over de voorbije 28 jaar.

De heer Jos Stassen: Ik heb het over het beleid dat werd opgebouwd op 28 jaar, en de keuze van Vlaanderen om,

binnen een bepaald kader, de zaken uit te besteden aan de erkende instellingen, die dan kunnen werken op basis van artistieke en maatschappelijke criteria, en de keuze om daarbij niet in te grijpen. Natuurlijk zijn er incidenten geweest in parochiezalen en zo. Dat gebeurt waarschijnlijk vandaag ook nog. Zolang ik Cultuur volg in dit parlement is een incident als dit, waarbij een politiek verantwoordelijke van een bepaald bestuursniveau ingrijpt en bepaalt of een tentoonstelling kan plaatsvinden in een instelling die wordt erkend door de Vlaamse Gemeenschap en geld krijgt voor een bepaalde werking, echter bij mijn weten niet gebeurd. Bij mijn weten is dat niet gebeurd onder de drie jongste ministers van Cultuur.

De voorzitter: Nu bent u het al aan het beperken. U had het over 28 jaar.

De heer Jos Stassen: Ik heb gezegd dat het beleid er 28 jaar lang altijd voor heeft gekozen om een kader vast te leggen, en daarna uit te besteden.

De voorzitter: Dat is niet helemaal juist.

De heer Jos Stassen: Ik denk het wel. In Cultuur is er altijd gewerkt met beoordelingscommissies of met autonome fondsen. In dit geval is dat ook zo.

De heer Dany Vandenbossche: Ik wou nog iets kwijt over de grond van de zaak. Ik vind het ongelooflijk dat iemand zich nog druk maakt over de Fenomenale Feminatheeek, die her en der is tentoongesteld in Vlaanderen. Een van de jongste tentoonstellingen was in Aalst. Ik weet niet waarover de heer Helsen zich druk maakt.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik dacht dat alles zich zou toespitsen op de vraag of het politiek verantwoordelijken geoorloofd is in te grijpen in de vrijheid van de museumdirectie. De heer Vermeulen heeft gelijk: dan gaat het niet alleen over de artistieke vrijheid, maar ook over de vrijheid om een beleid te voeren in dat museum. De vragen van de heer Arckens zijn echter wat meer gedetailleerd, zodat ik een wat uitgebreider antwoord zal geven.

Mijnheer Stassen, het zal u niet verbazen dat ik op uw golflengte zit. Ik ben blij dat, mocht het hier zijn gegaan over een interpellatie, die een ondersteuning van een beleid zou zijn geweest. Ik heb begrepen dat de heer Arckens het relevant vindt om me niet zozeer over het al dan niet afgelasten van de tentoonstelling, maar wel over mijn uitspraak te ondervragen.

Ik zal trachten een enigszins gecoördineerd antwoord te geven op de diverse vragen van de heren Stassen en Arckens. De vragen overlappen elkaar deels. Waar kleine nuances wenselijk waren, heb ik getracht de vragen

afzonderlijk in detail te beantwoorden. De leden snijden heel wat thema's aan, waarvan enkele slechts zijdelings met de zaak-Boon te maken hebben. Het lijkt me nochtans belangrijk hier grondig op te antwoorden, omdat het over zaken gaat die me inderdaad ook na aan het hart liggen.

Het beperken van de artistieke vrijheid of het grijpen naar censuur zijn machtsmiddelen die slechts in uiterst uitzonderlijke gevallen mogen worden gebruikt. Die gevallen zijn wettelijk bepaald. Mocht een bestuur dit gebruiken als middel in de alledaagse uitvoering van zijn taken, komen we terecht op een hellend vlak, dat het hele concept van de vrijheid en de artistieke vrijheid in het bijzonder uitholt.

Alvorens op de vragen te antwoorden, sta ik erop de precieze toedracht van het Boonincident nog eens te verduidelijken. Er doen immers nogal wat verschillende versies hiervan de ronde. Navraag bij het museum leert dat het Antwerpse FotoMuseum wel degelijk rekening heeft gehouden met het juridische aspect bij het plannen van de tentoonstelling. Het was niet de bedoeling op de tentoonstelling beelden te tonen waarover onnodige commotie zou kunnen ontstaan.

Er zou dus een selectie uit de beelden gemaakt worden om al te aanstootgevende beelden te weren en eventuele juridische problemen te vermijden. Het deel van de collectie waarover juridische problemen zouden kunnen ontstaan, is overigens bijzonder beperkt. Het museum wilde hierover vóór de tentoonstelling contact opnemen met het parket. Voor bestendig afgevaardigde Ludo Helsen volstond dit niet. Hij vertrouwde er niet op dat deze maatregelen volstonden om de goede smaak van de tentoonstelling te verzekeren. De heer Helsen vroeg daarom inspraak bij de selectie van het materiaal en de opbouw van de tentoonstelling. Het FotoMuseum weigerde dit, mijns inziens terecht, omdat het om een ontoelaatbare inmenging in de artistieke vrijheid en de vrijheid in het algemeen van het museum zou gaan. De bestendige deputatie schaarde zich collegiaal achter de beslissing van de heer Helsen, waardoor de tentoonstelling de jure werd geannuleerd.

Het centrale punt in dit verhaal is dat het museum zelf zou toezien op de juridische toelaatbaarheid van deze tentoonstelling. De interventie van het bestuur gaat dus niet over een juridische inschatting, maar over goede smaak en cultuurhistorische relevantie. Dit zijn echter punten die helemaal tot de beoordelingsbevoegdheid van het museum zouden moeten kunnen behoren.

Met betrekking tot de cultuurhistorische relevantie vind ik het belangrijk de achtergrond te schetsen van deze Fenomenale Feminatheeek, een beetje zoals de heer Vermeulen dit al heeft gedaan. Ook wil ik vermelden waarom het interessant is dat deze tentoonstelling

precies in het FotoMuseum zou plaatsvinden. Louis Paul Boon is zonder veel discussie een van onze belangrijkste en oorspronkelijkste auteurs. Wanneer een dergelijk icoon een uitgebreide en systematische collectie van om het even wat aanlegt, is dat op zich al interessant. Het erotische speelt bovendien een belangrijke rol in een aantal van Boons literaire werken. Daar hebben we het al over gehad. Die erotiek is echter niet vrijblijvend. Boon wil, zoals professor emeritus Frans Vyncke het uitdrukt, “de tijdgenoten een spiegel voor ogen houden. De erotiek is een van de vele metaforen die Boon heeft aangewend om zijn kritiek op mens en maatschappij te projecteren.” Het is bekend dat Boons meest aanstootgevend boek, Mieke Maaike's obscene jeugd, deels een reactie was op de al te enthousiaste reactie van katholieke zijde op het een jaar eerder verschenen Pieter Daens. Boon wou zich met Mieke Maaike nog eens duidelijk positioneren tegenover de katholieke kerk. Een tentoonstelling over de Fenomenale Feminatreek is dus al meer dan gerechtvaardigd door de literaire positie van Boon en door de band van de collectie met zijn literaire werk. De beelden in de Feminatreek worden bovendien vaak vergezeld door een bij-schrift door Boon, in zijn onmiskenbare stijl, wat de band met zijn literaire werk nog versterkt.

Door de tentoonstelling in het FotoMuseum te houden wordt evenwel de aandacht getrokken op de specifieke aard van de fotocollectie zelf. Boon was immers niet alleen een collectioneur: hij ordende en registreerde zijn collectie op een systematische wijze. De Feminatreek kan men daardoor zien als een beeldbank *avant la lettre*. Ook de ordening op zich is niet vrijblijvend. Boon zocht naar archetypes in de poses en afbeeldingen. Men kan de collectie daardoor ook zien als een reflectie over – in dit geval erotische – beeldcultuur en de stereotyperende manier waarop die de werkelijkheid weergeeft. Met dit alles wil ik maar zeggen dat ik ervan overtuigd ben dat de tentoonstelling helemaal ten onrechte is afgelast en de inmenging van het provinciebestuur vanuit het oogpunt van de artistieke vrijheid ontoelaatbaar was.

Ik zal nu concreter ingaan op de vragen van de beide leden. Ik zal beginnen met die van de heer Arckens, maar zal vanzelfsprekend ook verder ingaan op de specifieke vragen van de heer Stassen.

Mijnheer Arckens, u vraagt welke maatregelen ik als minister van Cultuur wil nemen, in de wetenschap dat het nemen van maatregelen hieromtrent niet tot mijn bevoegdheid zou behoren. Ik wil u erop wijzen dat het Antwerpse FotoMuseum een door de Vlaamse Gemeenschap erkend museum is, ingedeeld bij het regionale niveau. De erkenning betekent een kwaliteitslabel voor het museum. Door de indeling ontvangt het museum een jaarlijkse werkingssubsidie van 50.000 euro van de Vlaamse Gemeenschap.

Momenteel loopt een aanvraag om het museum in te delen bij het landelijke niveau, waardoor het subsidie-

bedrag van de Vlaamse Gemeenschap gevoelig kan toenemen. De erkenning en indeling betekenen dat de Vlaamse Gemeenschap toezicht moet uitoefenen op de werking van het museum. Als Vlaams minister van Cultuur kan ik dan ook voorwaarden verbinden aan de erkenning en indeling van musea.

Uit het incident blijkt dat de deputatie er niet voor terugschrikt rechtstreeks in te grijpen in de inhoudelijke programmering van het museum. Hieromtrent bestaan blijkbaar geen duidelijke afspraken. Dat lijkt me geen gezonde situatie en het lijkt me niet bepaald een garantie voor de kwaliteitsvolle werking van het museum. Als bevoegd minister, die moet toezien op de kwaliteit van erkende musea, kan ik vragen om duidelijke afspraken en kwaliteitsgaranties hieromtrent. Dit zou kunnen worden vertaald in een meer uitgewerkte samenwerkingsovereenkomst tussen de deputatie en het museum.

Daarnaast stelt u, mijnheer Arckens, dat de logische conclusie uit het hele voorval is dat ik de boekuitgave van de Feminatreek uit de openbare bibliotheken zou laten verwijderen. Ik volg deze conclusie vanzelfsprekend niet. Zoals u zelf opmerkt, is de boekuitgave een selectie uit de Feminatreek. Er is geen enkele reden om te veronderstellen dat dit werk enige wet overtreedt. Aangezien ik niet inzie wat er hier wordt overtreden, begrijp ik niet wat u van mij verwacht. Bovendien lijkt mij dat een taak van de politionele en justitiële overheden, en voorsnog niet van de minister van Cultuur. Er komt ook geen cultuurpolitie.

U verwijst hierbij naar de zogenaamde Negationismewet, naar aanleiding waarvan negationistische boeken uit de openbare bibliotheek werden verwijderd. Dit lijkt me toch wel een erg andere zaak. Het gaat hier om teksten en publicaties die bij wet verboden zijn. Ook in dit geval vroeg ik de bibliothecarissen overigens enkel op te treden indien het juridisch duidelijk was dat de boeken in kwestie verboden waren. Bij twijfelgevallen werd gevraagd de boeken uit de rekken te halen en te verhuizen naar het magazijn.

Zelf noemt u de Negationismewet overigens geheel ten onrechte de ‘revisionismewet’. Revisionisme is een perfect aanvaardbare historische praktijk waarbij historici door het aanboren van nieuwe bronnen en door kritische herinterpretatie van bestaande bronnen gevestigde historische verhalen in vraag stellen. Hier is uiteraard niets mis mee, integendeel, het behoort tot de kernactiviteiten van de historicus. Holocaustontkenners proberen zich een zekere mate van eerbaarheid aan te meten door zichzelf revisionisten te noemen. Wat de Holocaustontkenners in feite doen, is evenwel heel wat anders. Ze doen niet aan historische kritiek op de bronnen, ze doen aan het selectief verminken, negeren en verkeerd lezen van de bronnen. Voor dat soort destructieve praktijken bestaat een term, met name negationisme. Daarover bestaat een wet die moet worden nageleefd.

Mijnheer Arckens, uw derde vraag bevat niet echt een vraag, maar is eerder een persoonlijke mijmering over de wenselijkheid van censuur op 'vuile boekjes'. Ik blijf bij mijn standpunt dat ik geen maatregelen neem zolang er geen inbreuken zijn vastgesteld.

Ten slotte verwijst u naar de problemen bij de overhandiging van de Grote Prijs der Nederlandse Letteren aan Gerard Reve en vraagt u me hoe dit te rijmen valt met mijn standpunt over artistieke vrijheid in de zaak-Boon. De link tussen beide voorvallen lijkt me in het beste geval vaag, maar ik tracht toch de vraag te beantwoorden.

Met betrekking tot de Grote Prijs der Nederlandse Letteren leek het me niet raadzaam de koning in een vervelend parket te brengen door hem een prijs van de Vlaamse Gemeenschap te laten overhandigen aan een schrijver wiens levenspartner net in opspraak was gekomen in verband met een geruchtmakende pedofiliezaak. Het probleem was niet dat de koning die prijs zou overhandigen aan de heer Reve. De heer Reve was op dat moment ernstig ziek, en niet in staat om welke prijs ook in ontvangst te nemen. De enige manier om met de schrijver te communiceren was via zijn partner. Het risico bestond dat de partner problemen zou veroorzaken bij de ceremonie om verklaringen af te leggen die niets met die prijs of met de huldiging te maken hadden. Men kan mijn beslissing in de zaak misschien een beoordelingsfout vinden, maar dit heeft niets te maken met het beperken van artistieke vrijheid. Ik was voorstander om die prijs aan de heer Reve te overhandigen en dat is ook gebeurd.

De zaak-Boon gaat duidelijk wel om inperking van de artistieke, organisatie- en beoordelingsvrijheid, aangezien de deputatie rechtstreeks ingrijpt in de inhoudelijke invulling van een tentoonstelling en zelf wenst deel te hebben aan de selectie van het materiaal. Dat lijkt me niet aanvaardbaar. Dat hebben ook nog andere commissieleden hier verklaard.

Zoals hoger aangegeven stelde de heer Stassen een aantal bijkomende vragen over het Boonincident. Mijn mening over het Boonvoorval is bij deze duidelijk, maar we mogen ook niet dramatiseren. Door slechte communicatie kreeg dit voorval een bijzondere mediawaarde. Communicatie is natuurlijk belangrijk en het lijkt me cruciaal dat de betrokkenen hier meer aandacht voor hebben. Communicatie is evenwel niet hetzelfde als artistieke vrijheid. Wat er precies in de pers wel en niet is gezegd over de waarde van Boons werk lijkt me in dit kader dan ook minder relevant.

Het werkelijke probleem is natuurlijk het rechtstreeks ingrijpen van de deputatie in de programmatie van het FotoMuseum Antwerpen. Wanneer men elke tentoonstelling laat afhangen van een inhoudelijke goedkeuring door de deputatie, maakt men het een conservator moeilijk een duidelijke inhoudelijke lijn uit te stippelen. De

voortdurende nood aan goedkeuring hangt als een zwaard van Damocles boven de conservator, als u mij de dramatische beeldspraak wilt vergeven. De kans op zelfcensuur wordt hierdoor groot, zeker na een voorval zoals we net hebben gehad.

Ik wil daarmee niet zeggen dat een bestuur zich niet mag uitspreken over een tentoonstelling, maar dit zou zich in de eerste plaats moeten beperken tot het begrotingstechnische aspect. Wordt er niet te veel geld uitgegeven met een te beperkt doel? Dat was in het Boongeval evenwel helemaal niet de kwestie. Ik wil al evenmin zeggen dat een museumbestuur geen mening mag hebben over het inhoudelijke aspect van het museum. Uiteraard mag dat wel. Het bestuur moet evenwel de grote beleidslijnen uitzetten waarop een conservator kan worden afgerekend.

Wanneer het bestuur elke individuele tentoonstelling wil screenen, doet men aan een vorm van micromanagement die het bredere plaatje uit het oog verliest. Dit kan op termijn zelfs zonder meer schadelijk zijn voor het museum in kwestie. Een gedetailleerde en in de diepte onderhandelde beheersovereenkomst zou in dezen veel verduidelijken.

Ik heb geantwoord op de vraag welke impact dit incident zal hebben op de samenwerking met de deputatie en het museum. Wanneer ik al te veel belang zou hechten aan deze zaak, maak ik me waarschijnlijk zelf schuldig aan micromanagement. Dat lijkt me dus geen goed idee. Ik denk wel dat het belangrijk is dat binnen het kader van de toezichtopdracht van de Vlaamse Gemeenschap duidelijke afspraken worden gevraagd tussen het museum en de deputatie. Een vergroting van het inhoudelijke beslissingsrecht van het museum lijkt me daarbij meer dan wenselijk, maar ook de communicatie tussen bestuur en museum lijkt spaak te lopen. Ook hierover moeten er duidelijke afspraken komen.

De beleidsconclusies die ik uit dit voorval trek, liggen in het verlengde van het voorgaande. Het FotoMuseum is het museum waar het incident zich heeft voorgedaan, maar het is zeker niet het enige museum dat erg afhankelijk is van zijn bestuur. Ik denk dat dit een punt is dat we als Vlaamse Gemeenschap nauwer kunnen opvolgen voor de erkende musea. We kunnen ook aandringen op duidelijke afspraken en bevoegdheidsverdelingen tussen bestuur en museumdirectie. De afspraak dat 'het bestuur te allen tijde mag ingrijpen, maar het nooit zal doen' is geen afspraak. Zo'n verstandhouding werkt slechts tot er een probleemdossier is en dan blijkt er helemaal geen afspraak te zijn. Dat is voor beide partijen een pijnlijke vaststelling.

De laatste vraag van de heer Stassen betreft de uniciteit van het Boonincident: gaat het om een alleenstaand geval of is het een teken des tijds? Zoals gezegd mogen

we niet dramatiseren. Dit soort voorvallen doet zich een beetje cyclisch voor en zal zich altijd blijven voordoen. Het belangrijkste is dat we structurele conclusies trekken uit het voorval. Er moeten duidelijke afspraken zijn tussen bestuur en museum over de beslissingsbevoegdheid en een minimum van inhoudelijke vrijheid moet daarbij gegarandeerd zijn. Dat geldt niet alleen voor het FotoMuseum, dat geldt voor alle erkende musea.

Op een bepaalde manier is het afgelasten van de tentoonstelling misschien wel een teken des tijds. Het kan erop wijzen dat de musea scherper durven programmeren. Recent waren er wel meer controversiële tentoonstellingen, die ook niet onopgemerkt voorbij zijn gegaan. Ik denk dat dat niet slecht is. Musea hebben een rol te spelen in het aanzwengelen van het maatschappelijk debat. Door het thematiseren van vragen als ‘Wat is kunst?’, ‘Wat is cultureel erfgoed?’ en ‘Wat maakt ons tot ons?’ nemen musea hun maatschappelijke verantwoordelijkheid op. Natuurlijk ben ik geen voorstander van choqueren om te choqueren, maar ik heb niet het gevoel dat onze musea zich daar schuldig aan maken. En zelfs als dat zo zou zijn, denk ik dat dit in de eerste plaats tot de inhoudelijke bevoegdheid van de musea moet behoren.

Musea kunnen natuurlijk op allerlei manieren het debat aanzwengelen, meestal op manieren die helemaal niet aanstootgevend zijn. Steeds meer musea stellen bijvoorbeeld de ruimtelijke definitie van het museum in vraag door een werking te ontwikkelen in de wijken, buiten de muren van het museum. Ook dat lijkt me het opnemen van een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Hetzelfde geldt voor musea of tentoonstellingen die de inhoudelijke begrenzing van het concept cultureel erfgoed in vraag stellen. In het Huis van Alijn vind je bijvoorbeeld niet alleen een negentiende-eeuwse kinderkamer, er staan ook Playmobilmannetjes in de vitrinekasten. Twintig jaar geleden was dat volledig ondenkbaar in een ernstig volkskundemuseum.

De afgelasting van de Boontentoonstelling lijkt me in die zin een teken des tijds. Een bewijs dat de cultureel-erfgoedsector bijzonder snel verandert, verbreedt en verdiept, maar dat niet iedereen deze snelle wijzigingen even gemakkelijk kan volgen. Ik hoop dat ik alle vragen heb beantwoord en dat hiermee het probleem tot zijn ware proporties is herleid.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Dat is normaal een formaliteit, maar ik meen het echt. U hebt duidelijk gemaakt dat het nog erger is dan ik dacht. De bestendige deputatie heeft blijkbaar de beslissing van de heer Helsen gedekt. Het was dus een beslissing van de bestendige deputatie. Ik wist dat niet. Dat is een zwaarwegend feit. Daarmee begrijp ik de vraag van de heer Arckens over het foto-

boek. Als de bestendige deputatie meent te moeten ingrijpen, dan moet ze het fotoboek uit alle bibliotheken van de provincie Antwerpen halen. Dat zou een logisch gevolg zijn, maar ze doet dat niet omdat ze waarschijnlijk doorheeft dat ze een domme beslissing heeft genomen.

De kans is groot dat dit incident gevolgen heeft voor het doorgroeien van het FotoMuseum. Dat het museum niet werkt binnen een duidelijk afgebakend kader, dat een duidelijk schot legt tussen het bestuursniveau dat een beheersovereenkomst maakt of opdrachten geeft aan het FotoMuseum, en de directie die het moet uitvoeren, wordt een argument om de kans dat het museum uitgroeit tot op nationaal niveau, te verkleinen. Hier is een probleem blootgelegd. Het lijkt een argument om te zeggen dat het museum zijn structuur sterk zal moeten verbeteren om naar een nationaal niveau te groeien.

Het Antwerpse FotoMuseum staat daarin waarschijnlijk niet alleen. Wellicht zijn er nog huizen met naam en faam die in hetzelfde geval zijn en afspraken maken tussen de schepen van Cultuur, de gedeputeerde van Cultuur of wie ook en het huis zelf. Net als bij een huwelijk heb je een contract nodig voor noodgevallen. In dit geval had de directie van het FotoMuseum een contract moeten hebben. Het had moeten zeggen: “U hebt er niets aan te zeggen, wij moeten dit doen, en daarna moet u een oordeel vellen over de totale beheersovereenkomst.”

Er is dus een structureel probleem in dit soort instellingen, los van dit incident. Dit zou een van de zaken zijn geweest die ik in een motie had geschreven. Ik zou gezegd hebben: mijnheer de minister, kijk eens na of dit al of niet een alleenstaand geval is, dit gebrek aan schot tussen het bestuur en de directie, grijp dan snel in en neem maatregelen.

Mijnheer de minister, het is ook belangrijk dat u in de beleidsvisie het kader vastlegt. Binnen dat kader kunnen de erkende instellingen hun werk doen. U moet ervoor zorgen dat dit verder wordt uitgevoerd. Er zijn bepaalde structurele gebreken boven water gekomen. Ik hoop dat u die zult aanpakken. Om de zoveel jaar zullen we dat soort zaken tegenkomen. Het probleem is dat dit is kunnen gebeuren. De erkenningsronde zal een belangrijk momentum zijn. Als een museum wil doorgroeien naar een hoger niveau, dan moet er een schot zijn tussen het bestuur en de directie.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Ik moet de heer Stassen op minstens één punt gelijk geven. De zaak is inderdaad erger dan we dachten en was zeker een interpellatie waard. Ik kon de motie al schrijven. Zoals steeds zou die dan worden goedgekeurd.

Het is een interessant debat over artistieke vrijheid, en of dit wel over kunst gaat. Het maakt uiteindelijk niet uit, het behoort tot de 'Werdegang' van de auteur. Het gaat over 22.400 foto's. Van die 22.400 foto's zijn er 566 foto's die afbeeldingen bevatten van meisjes vanaf hun tweede levensjaar. Er staat niet bij tot welke leeftijd. Die zijn voor een deel afkomstig uit bladen met namen als Lolita en Fifteen. In het post-Dutrouxtijdperk is de hele westerse wereld hypergevoelig geworden voor alles wat te maken heeft met pedofilie. Er wordt nogal vlug over deze zaken heengegaan. De parketten besteden heel wat aandacht aan het opsporen van internetpedofilie. U weet dat onder meer Pete Townsend van The Who zich heeft laten verleiden tot het downloaden van een van die afbeeldingen. Dat is strafbaar. In de jaren zeventig waren sommige van die zaken zeer gangbaar in Nederland, Denemarken en zo meer. We beschikken over informatie dat Louis Paul Boon zich met foto's liet bevoorraden.

De voorzitter: Terwijl u nog repliceert, geeft u al het antwoord op de vraag. Censuur komt in democratische landen niet voor, alleen het optreden van het parket bepaalt of er sprake is van een misdrijf. Als de tentoonstelling had plaatsgevonden en het parket was ertegen opgetreden, dan zou men kunnen spreken van censuur. Dat is waar censuur bij ons voor staat.

De heer Eric Arckens: Het is duidelijk geworden dat het FotoMuseum niet onder uw bevoegdheid valt, mijnheer de minister. U legt duidelijk uit op welke wijze het FotoMuseum met u te maken heeft. Door deze uitspraak verduidelijkt u dat u ook betrokken partij bent.

U speelt het handig, maar helaas pindakaas. Wat de wet-Eerdeken-Mayeur betreft, zegt u dat het om een negationismewet gaat. Ik ben onbevoegd om hier een uitspraak over te doen. Mocht ik bevoegd zijn, zou ik dat zeker niet doen. U weet waarom.

Uw hardnekkigheid valt me op. Ik zie dat de censuur-schaar altijd klaar staat. Iedereen heeft altijd wel redenen om de schaar te hanteren. Het gebeurt altijd in naam van de deugd.

Minister Bert Anciaux: Jan Loones en ikzelf hebben deze wet in 1995 goedgekeurd.

De heer Eric Arckens: Wij hebben de wet ook mee goedgekeurd. De heer Van Nieuwenhuysen zetelde toen in het federale parlement.

We hebben het al over het boek gehad, dat een selectie van foto's zou bevatten. Dat boek bevindt zich in Vlaamse bibliotheken. Ook dat is een punt dat onder uw bevoegdheid ressorteert. Ik weet niet wat er in dat boek staat. Het staat ook in de kast van de heer Vermeulen.

De voorzitter: Dat boek is op geen enkele lijst gezet. Er bestaat een KB met een lijst die sinds 1969 niet meer is

aangepast. Er bestaat geen lijst van boeken die men niet mag hebben. Er is geen censuur op het feit dat het boek daar staat. Als u van mening bent dat de goede zeden of de openbare orde worden aangetast, dan moet u naar de rechter stappen.

De heer Jo Vermeulen: Het boek bevat een zeer brave selectie.

De heer Eric Arckens: Ik ben helemaal gerustgesteld.

De heer Jo Vermeulen: Ik heb ook nog een video over de erotische kabinetten van Catharina De Grote, van de decadente feesten van Caligula en van Deep Throat, u allen welbekend.

De voorzitter: We zullen een werkbezoek organiseren. *(Gelach)*

De heer Eric Arckens: De tussenkomst van CD&V was fenomenaal.

De heer Dirk de Kort: Ik had aangekondigd dat ik alleen maar zou reageren op de uitspraken van de minister. Sommige mensen zijn zeer tevreden met uw antwoord. Mij heeft het sterk ontgoocheld omdat het materiaal dat u is aangereikt, niet volledig is. U hebt waarschijnlijk maar een gedeelte van het verhaal gehoord, en niet de klok van de bestendige deputatie en de gedeputeerde in het bijzonder.

Hij heeft vorige donderdag in de provincieraad tekst en uitleg gegeven over de manier waarop de rel is tot stand gekomen. Bij de toelichting is heel duidelijk gebleken dat men de tentoonstelling niet heeft verboden, maar dat alleen maar is gewezen op de aanwezigheid van kinderpornografische beelden in de verzameling. Hij had aan het FotoMuseum gevraagd om hierover, en ook over mogelijke juridische consequenties, na te denken. Op basis daarvan heeft de directeur hem de dag nadien meegedeeld dat hij besloten had de tentoonstelling af te blazen omdat hij dat geen goede basis vond om het project voort uit te werken. De directeur wou geen conflicten tussen het bestuur en het management. Mogelijke heibel wou de directeur vermijden en daarom heeft hij de beslissing genomen. Deze beslissing heeft de bestendig afgevaardigde voor Cultuur aan de bestendige deputatie meegedeeld. Achter dat standpunt heeft de hele deputatie zich geschaard. Nadien is de communicatie daarover slecht verlopen. Dat hebt u ook al aangegeven. Journalisten hebben tegenwoordig spijtig genoeg niet altijd de tijd meer om hun bronnen na te gaan, anders was er geen rel ontstaan.

Laat daaromtrent geen misverstand bestaan: wij zijn voorstander van een vrije artistieke expressie en verdedigen dat ook. Iedere politicus heeft het recht op een eigen mening, en mag die ook vertolken. Sommige

‘voorvechters van weldenkend Vlaanderen’ verheffen bepaalde zaken soms boven de realiteit omdat het beter in hun kraam – of in dit geval in hun krant – past. Het was hier beter geweest dat men wat meer bronnenonderzoek had gevoerd.

De heer Jos Stassen: Ik wil de discussie niet heropenen en het ook niet hebben over de kwestie-Boon als dusdanig. Als leidinggevende word je verondersteld iedereen die onder je staat, in alle omstandigheden te dekken. De gedeputeerde vertelt dat de museumdirecteur in dit kader niet verder wou werken. Er zijn weinig goede leidinggevers die dat zullen doen: ze zullen in alle omstandigheden naar buitenuit hun ondergeschikten indekken en binnenskamers de zaak wel regelen. Achteraf kan je in een debat, drie weken na de feiten, wel een verklaring geven, terwijl iedereen heeft kunnen volgen wat er is gebeurd. Er zal wel slecht zijn gecommuniceerd, maar de heer Helsen heeft zelf verklaringen afgelegd in de pers over de reden waarom hij de zaak heeft verboden. Er is in De Morgen een hele discussie met Yves Desmet over gevoerd. De bronnen zijn dan wat er in de krant is gezegd. Hij heeft zijn beslissing toch in een opiniestuk verdedigd. Natuurlijk heeft de museumdirecteur dan gezegd dat hij binnen dat kader kan niet verder kon werken. Het siert u dat u een partijgenoot verdedigt, maar u had misschien beter de heer Van Peel gevolgd en op een rustige zalvende manier gezegd dat hij een domme beslissing heeft genomen.

De heer Dirk de Kort: Het zou nuttig zijn als u de toespraak van de afgevaardigde eens zou lezen. Dan zou u de context beter begrijpen. De bestendig afgevaardigde heeft nooit de fout in de schoenen geschoven van de provinciale directeur. Het FotoMuseum zelf laat ons een hele goede werking zien en dat zal in de toekomst ongetwijfeld nog zo zijn. Na dit incident denkt niemand eraan om iets in de weg te leggen van de provinciale werking.

U zou alleen maar kunnen optreden als minister, mocht er een fout zijn gebeurd door de bestendige deputatie. Dat is nu niet gebeurd. De voorzitter heeft de zaak daarstraks in het juiste daglicht gesteld.

Minister Bert Anciaux: Ik heb geen reden om aan te nemen dat de informatie waarover ik beschik, niet de juiste is. Ik heb de informatie uit tweede hand, net zoals u. De informatie klopt met wat naar buiten is gekomen. Meer kan ik er op dit ogenblik niet over kwijt.

Bij de erkenning van musea, minstens op landelijk niveau, moet een duidelijke afspraak bestaan over wie de verantwoordelijkheid draagt voor de invulling van de werking van het museum. ‘Het bestuur kan altijd ingrijpen maar zal het nooit doen’, is, voor alle duidelijkheid, geen duidelijke afspraak. Voor alle musea moeten er duidelijke afspraken komen over wie verantwoordelijk is voor de artistieke invulling van het museum. Dat is

een belangrijke aangelegenheid. Mocht dat hier duidelijk zijn geweest, had het misschien minder twijfels gezaaid in de buitenwereld.

We zullen dat punt voort uitwerken en eventueel mee opnemen bij mogelijke erkenningvoorwaarden. Het komt tegemoet aan de suggestie van de heer De Bruyn. Het wordt verder onderzocht.

De heer Erik Arckens: Ik had toch graag een motie kunnen indienen.

De voorzitter: Dit fenomenale incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de stand van zaken in de uitvoering van het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik stel mijn vraag naar aanleiding van een getuigenis die we in de media konden lezen van een medewerker van het Vlaams Ondersteuningscentrum voor Volwassenenonderwijs. Het is ook een opvolging van de discussie die we in de commissie Welzijn hebben gevoerd over geestelijke gezondheidszorg bij ex-gedetineerden en geïnterneerden. Ik wilde een stand van zaken opmaken bij alle ministers die een bevoegdheid uitoefenen die terugslaat op het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden dat in 2000 door de toenmalige Vlaamse Regering werd goedgekeurd.

We zijn intussen in 2008 aanbeland. Het is de bedoeling dat in 2010 het plan volledig is uitgevoerd. Veel tijd is er niet meer. Het plan voorziet in een goed uitgebouwde sociale hulp- en dienstverlening voor gedetineerden, met het oog op een betere sociale reïntegratie na hun vrijlating. De gedachtewisseling in de commissie Welzijn heeft aangetoond hoe belangrijk dat punt is. Daarbij wordt elk betrokken beleidsdomein verantwoordelijk gesteld voor de uitbouw van een hulp- en dienstverleningsaanbod op maat. Er zijn acties voorzien in domeinen als onderwijs, beroepsopleiding, tewerkstelling, welzijn, geestelijke gezondheidszorg, sociaal-cultureel werk, sport en ontspanning. Binnen de gevangenis muren worden deze activiteiten gecoördineerd door beleidsmedewerkers.

In 2000 kreeg het plan een begin van uitvoering in de pilootregio's Antwerpen en de Kempen. Nadien kwamen daar ook nog Brugge, Hasselt en Gent bij. Dit betekent dat het strategisch plan momenteel uitvoering heeft

gekregen in 8 van de 15 Vlaamse strafinstellingen. Dat betekent natuurlijk ook dat in een aantal grote strafinstellingen zoals Leuven Centraal, Leuven Hulp, Oudenaarde, Dendermonde of Mechelen er nog geen sprake is van een implementatie van het plan, ook al voorzag de Vlaamse Regering in 2000 in een termijn van 10 jaar om het beoogde geïntegreerd Vlaamse beleid hulp- en dienstverlening aan gedetineerden werkelijk te implementeren.

Nog minder dan twee jaar blijven over voor we die streefdatum bereiken. U zult het ongetwijfeld met mij eens zijn dat, als we werkelijk de gestelde objectieven willen bereiken, er nog veel werk zal moeten verzet worden. Op 31 januari beantwoordde minister van Onderwijs Vandenbroucke in de commissie Onderwijs twee vragen naar aanleiding van een artikel in de krant, over de stand van zaken op het vlak van onderwijs. Hij antwoordde dat hij tegen september 2008 voorziet in een volledige implementatie van zijn bevoegdheden voor wat het onderwijsluik betreft in strafinstellingen.

Ik wil u daarom de volgende vragen stellen. Ik zal ze trouwens ook aan uw collega Vanackere stellen. Kunt u zich vinden in de missie en doelstellingen van het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, zoals het in 2000 is goedgekeurd door de Vlaamse Regering? Welke zijn uw plannen met betrekking tot de verdere uitvoering van dit strategisch plan, teneinde de streefdatum van 2010 te halen? Welk stappenplan hebt u daarvoor uitgetekend? Hebt u al concrete plannen voor een uitbreiding naar andere gevangenissen?

In welke mate kunt u het voorbeeld van minister Vandenbroucke volgen en voorziet u in een volledige implementatie van het strategisch plan op korte termijn? Hebt u zicht op de stand van zaken met betrekking tot de implementatie van het plan voor de andere beleidsdomeinen? Ik stel deze vraag om na te gaan hoe het overleg tussen de verschillende ministers verloopt.

Is er volgens u nood aan een vervolg op het in 2000 goedgekeurd strategisch plan? Als dat het geval is, hoe zult u dat dan voorbereiden?

De heer Jos Stassen: Ik wil de vraag ondersteunen. Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid vanuit de bevoegdheid Cultuur ten aanzien van gedetineerden haar verantwoordelijkheid opneemt om een aanbod verder uit te bouwen. Het is goed dat het parlement het plan dat destijds is opgesteld, bevraagt en opvolgt.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik sluit me graag aan bij de vraag. Zoals de heer Stassen al zei, moeten alle beleidsdomeinen, ook Cultuur, inspanningen leveren voor het welslagen van het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Want dat plan kan de slaagkansen van de

integratie van gedetineerden verhogen. Wij moeten waken over de uitvoering ervan, en daarover heb ik enkele bijkomende vragen.

Hoeveel middelen maakt u vrij voor de realisatie van het strategisch plan in het kader van uw bevoegdheden? En hoe evolueren de uitgaven? Over welke projecten gaat het dan? Enige tijd geleden werd hier een vraag om uitleg gesteld over de organisatie van het interbibliothecair leenverkeer in penitentiaire instellingen. Dat is ook aangekaart in artikel 18 van het onlangs door het Vlaams Parlement goedgekeurde Participatiedecreet. Daarin staat dat, in het kader van het lokaal cultuurbeleid, de Vlaamse Regering convenanten afsluit met lokale besturen om de reguliere bibliotheekwerking uit te breiden tot de gevangenissen. In een volgende paragraaf staat ook dat de Vlaamse Regering daarvoor de voorwaarden bepaalt. Kunt u ons meedelen hoever het staat met de uitvoeringsbesluiten van het Participatiedecreet? Ik stel daarover nog een aparte vraag. En kunt u ook iets meer vertellen over de samenwerking tussen de departementen Cultuur en Welzijn ten bate van de gedetineerden?

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Ooit heb ik gevangenissen bezocht. Ik stelde toen vast dat daar eigenlijk veel creativiteit huist. Er bestaan in dat verband al zeer veel initiatieven van kunstenaars. Ik denk dan bijvoorbeeld aan een van die zonderlingen, de heer Eric Rosseel. Toevallig ben ik met de man in contact gekomen. Hij houdt bijvoorbeeld voordrachten in gevangenissen. Wat doet men met die bestaande initiatieven? Het gevaar bestaat immers dat die ontmoedigd worden als er iets nieuws wordt aangeboden.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, collega's, u schetst duidelijk het ontstaan en de evolutie van het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Ik ga daarom meteen in op de deelvragen. In 2000 schaarde de Vlaamse Regering zich achter het strategisch plan. De missie van dit plan luidt als volgt: "De Vlaamse Gemeenschap waarborgt het recht van alle gedetineerden en hun directe sociale omgeving op een integrale en kwaliteitsvolle hulp- en dienstverlening zodat ook zij zich harmonisch en volwaardig kunnen ontplooien in de samenleving."

Deze missie sluit volledig aan bij de visie die ik als Vlaams minister voor elke persoon in deze samenleving hanteer. Als minister bevoegd voor Jeugd streef ik bijvoorbeeld ook naar het creëren van maximale kansen voor een harmonische en volwaardige ontplooiing van elk kind en van elke jongere. Men zegt wel eens dat men de sterkte van een maatschappij kan

meten aan de manier waarop zij zorgt draagt voor de zwaksten in de samenleving. Gedetineerden zijn een van de zwaksten in onze samenleving en daarom moeten wij onze verantwoordelijkheid ten volle opnemen. Onze samenleving kan er enkel beter van worden. Ik kan dus enkel volmondig ja antwoorden op uw eerste vraag.

Voor de uitvoering van het strategische plan komen binnen mijn bevoegdheden twee domeinen in beeld: Sport en Cultuur. Ik hoop overigens uit de grond van mijn hart dat ik nooit een jeugdbeleid voor gedetineerden zal moeten uitwerken. Vanuit Cultuur kreeg de Vlaamse Federatie voor Forensisch Welzijnswerk in het jaar waarin het strategisch plan werd goedgekeurd een nominatimsubsidie van 124.000 euro. Ik ben ondertussen ook al aan het antwoorden op de vraag van de heer Delva. Dit bedrag werd vanaf 2001 208.000 euro.

In 2003 werd het decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk goedgekeurd. Zo kreeg deze organisatie een vaste, bijzondere plaats als vormingsinstelling voor bijzondere doelgroepen. Dit betekende niet alleen een naamswijziging in De Rode Antraciet, maar tegelijk een forse financiële injectie – van ruim 730.000 euro – om de culturele uitdagingen van het strategisch plan ten volle te kunnen opnemen. Het sociaal-culturele luik zit reeds sinds 2005 op kruissnelheid.

Voor het bibliotheekwerk in de gevangenissen stelden we wel nog belangrijke onevenwichten vast in de dienstverlening in de verschillende instellingen. Daar wordt vanaf dit jaar aan gewerkt. In januari van dit jaar werd immers het Participatiedecreet goedgekeurd. Dit decreet voorziet in een specifieke plek voor de toekomstige structurele subsidiëring van De Rode Antraciet en creëert bovendien de mogelijkheid om met betrokken stadsbesturen een convenant af te sluiten om de bibliotheekverlening aan gevangenissen te optimaliseren.

Het Participatiedecreet zorgt er tegelijk voor dat het sportluik van het strategisch plan eindelijk volop kan worden gerealiseerd. Dit luik is steeds stiefmoederlijk behandeld geweest. Voortdurend was de ondersteuning te beperkt om een aantal pilootprojecten mogelijk te maken. Vanaf dit jaar wordt deze opdracht structureel aangepakt, met een forse stijging van de middelen voor De Rode Antraciet. In 2008 gaat het om 950.000 euro en in 2009 om 1.100.000 euro. Vanaf dan zou dus ook het sportluik op kruissnelheid moeten zijn.

Deze volwaardige decretale verankering, de verruiming van de opdracht, de budgettaire inspanningen en de degelijke werking van De Rode Antraciet zorgen ervoor dat onze invulling van het strategisch plan zal zijn gerealiseerd. De Rode Antraciet speelt in de concrete uitwerking van het strategisch plan een essentiële rol. Maar het is en blijft belangrijk dat ook de reguliere cultuur- en sportspelers tegenover de gedetineerden hun verantwoordelijkheid

opnemen. Vandaag zijn er al deugddoende samenwerkingen met onder meer volkshogescholen en sociaal-artistieke werkingen. Het Participatiedecreet wil ook bijkomende kansen geven aan projecten die rechtstreeks inspelen op de groep van gedetineerden.

De implementatie van het strategisch plan wordt nauwgezet opgevolgd door een stuurgroep waarin alle betrokken beleidsdomeinen vertegenwoordigd zijn. Zowel de betrokken organisaties als de administraties en de kabinetten zetelen in de stuurgroep. Op dit moment bereidt deze stuurgroep een volgend evaluatie- en opvolgingsrapport van het strategisch plan voor. In deze opvolgingsrapporten wordt voor elk beleidsdomein weergegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de invulling van de doelstellingen.

Indien blijkt dat 2010 geen haalbare kaart is voor de volledige implementatie van het strategisch plan – hetgeen ik ten zeerste zou betreuren, want ik ga ervan uit dat we in 2009 verder staan dan wat in het plan is voorzien – of als blijkt dat het strategisch plan onvoldoende tegemoet komt aan de noden inzake hulp en bijstand aan gedetineerden, dan zal dit uit de volgende evaluatie- en opvolgingsrapporten duidelijk blijken. Op dat moment zal de regering – hopelijk – haar verantwoordelijkheid opnemen en eventueel een nieuw of aanvullend strategisch plan opmaken. Het is in elk geval de intentie van de stuurgroep om op basis van het opvolgingsrapport dat nu in de maak is, voorbereidingen te treffen voor de redactie van voorstellen voor de nieuwe Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik dank de minister voor zijn overzichtelijk, hoopvol antwoord. Het is belangrijk dat we datgene kunnen meedelen wat ook minister Vandenbroucke heeft gezegd: we moeten de timing respecteren en de implementatie volgens plan afwerken. Wat uw beleidsdomeinen betreft, geldt hetzelfde.

U hoopt dat u geen jeugdplan moet uitwerken. Ik denk nochtans dat er op dat vlak werk aan de winkel is. Het zijn vooral uw federale collega's die er werk moeten van maken. Zo moet er nog veel gebeuren op het vlak van de ontvangstlokalen waar kinderen van gedetineerden komen, of op het vlak van de toegankelijkheid van de gebouwen voor moeders met heel jonge kinderen. Maar dat is dus een zaak die vooral op federaal niveau moet worden aangepakt.

Minister Bert Anciaux: Ik bedoelde gewoon dat ik hoopte dat onze gevangenissen nooit minderjarigen zullen herbergen.

Mevrouw Else De Wachter: Ik vrees dat dit al een beetje realiteit is geworden.

Sport leeft bij die doelgroep. Cultuur ligt bij gedetineerden moeilijker. Het is een van de moeilijkste thema's in de uitvoering van het strategisch plan. Gedetineerden zien wel het nut in om bepaalde opleidingen te volgen, maar met cultuur ligt dat anders. Er is op dat vlak nog veel werk aan de winkel. Het is dus belangrijk dat de middelen toenemen, zodat daarop kan worden ingespeeld en de interesse voor cultuur kan worden opgewekt.

Ik heb nog een concrete vraag. Ik hoop dat 2010 haalbaar is. U zei dat er op korte termijn een opvolgingsrapport komt. Weet u wanneer dat er komt?

Minister Bert Anciaux: Op dit ogenblik buigt de stuurgroep zich over de opmaak van het evaluatierapport. Het zou tegen het najaar van 2008 zeker rond moeten zijn, zodat de voorbereidingen ten behoeve van de nieuwe regering daarin kunnen worden opgenomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de resultaten van het recente bezoek van de minister aan Congo

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mijnheer de minister, ik werd opnieuw ondergedompeld in uw enthousiasme. Ik herken u volledig wat dat betreft. Ik herinner me vroegere besprekingen toen het ging over Cultuur. De zekerheid was daar toen nog niet zo groot, maar u zult elk beleidsdomein wel aangrijpen om een hoopvol betoog te houden. Dat is ook goed. Ik heb met genoegen het prachtige verslag van uw reis gelezen. Dan gaat het niet alleen over de bijlage op uw weblog, maar ook over het verslag van Jan Goossens, die u had vergezeld. Eindelijk wekt dat opnieuw het enthousiasme van Vlamingen voor Congo op.

– *De heer Johan Verstreken treedt als waarnemend voorzitter op.*

In het kader van het culturele akkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en Congo heeft u een vierdaags cultureel bezoek aan Kinshasa gebracht. Zoals te verwachten viel, wakte het bezoek het enthousiasme op van de Congolese bevolking. Ik citeer uit de bijdrage van Jan Goossens: “De Vlamingen over wie onze ouders ons hebben verteld, zouden dat allemaal zo’n vrolijke fransen zijn geweest als monsieur le ministre?” Dat is toch wel prettig. Dat enthousiasme zal ook de beleidsmakers hebben betroffen. Ik haal hier maar een zinnetje aan. Ook in Vlaanderen zullen velen, waaronder ikzelf,

enthousiast zijn geweest over het feit dat er eindelijk eens een beleidsbezoek aan Congo werd gebracht.

Dat geldt ongetwijfeld ook voor uzelf: na een jarenlange bijna-afwezigheid in de bevoegdheid en de officiële contacten, heeft Vlaanderen opnieuw zijn oude kolonie ontdekt, thans in gelijkwaardigheid. Zoals de Congolese minister van Cultuur het uitdrukte, in een prachtig televisiemoment, zijn we een tijdje afwezig geweest, maar komen we op een sterke wijze terug: reculer pour mieux sauter. U hebt president Kabila niet ontmoet. Die is voor die afwezigheid op de politieke scène in Kinshasa toch wel zeer scherp terechtgewezen door Jan Goossens in een artikel. Het is beangstigend dat de president op een dergelijke wijze verzaakt aan zijn verplichtingen. Hij is afwezig, zowel bij het volk als bij de beleidsmensen, precies alsof zijn land geen problemen heeft en geen investeringen nodig zou hebben. Vroeger heeft hij nochtans gewezen op de afwezigheid van de Vlamingen. Hij had met enthousiasme eindelijk eens een Vlaams minister kunnen ontvangen. Het heeft me sterk verbaasd dat hij dat niet heeft aangegrepen. Als hij het niet wist, aan wie ligt dat dan? Wordt hij afgeschermd door zijn omgeving? Mocht hij het niet hebben geweten, dan is dat zeker niet aan ons te wijten. We kunnen bezwaarlijk verwachten dat hij Vlaamse kranten leest, maar ik neem aan dat u die aanvraag via de kanalen hebt gedaan.

Minister Bert Anciaux: Zeker. De ambassade heeft daar heel veel werk van gemaakt. De ambassadeur begreep het ook niet, omdat de president zelf had aangedrongen op het bezoek.

De heer Jan Loones: Ik heb in de bijdrage gelezen dat u werd vergezeld door de ambassadeur, die niet de minste is. Het gaat over de heer Johan Swinnen, die een grote reputatie heeft opgebouwd in Rwanda. Ik lees hier het volgende: “Johan Swinnen, de Belgische ambassadeur, is onder de indruk van de naturel van Anciaux. ‘Een schot in de roos’, zal hij zeggen bij het afscheid.”

Mijnheer de minister, wat zijn de resultaten van het bezoek? Welke zijn de projecten die er uit dit bezoek kunnen voortvloeien? Ik wou u vooral eens hierover laten spreken in het parlement. Het verbaast me dat niet meer leden deze vraag stellen en dat er al evenmin een actuele vraag is geweest. Dat is merkwaardig. Er staat inderdaad niets in het regeerakkoord over de betrekkingen van Vlaanderen met zijn oude kolonie. Ik beschouw die mensen nog altijd als kleine Vlamingen. Kijken we maar naar die bijdragen in Man bijt Hond. Men voelt dat die sfeer van de missionarissen nog steeds aanwezig is. Voor 1960 waren de meerderheid van ‘les Belges’ trouwens Vlamingen. Congolezen hebben het vaak nog altijd over ‘la période flamande’.

De kritiek valt natuurlijk gemakkelijk te vermoeden. Er zal worden gevraagd wat een Vlaams minister daar

doet, en dan nog een minister van Cultuur, terwijl het gaat over internationale politiek. Iedereen die gezag heeft, en een beetje lef, moet zich echter ook bezighouden met internationale politiek.

Ik heb hier trouwens nog een andere vraag, over de com-motie die nu ontstaat met betrekking tot de Olympische Spelen in China. Jacques Rogge blijft zeer op de vlakte wat dat betreft en wordt nu door zijn atleten zelf aange-spoord om daar uitspraken over te doen. Ik hoop u daar binnenkort over te kunnen ondervragen. Ik vind dat u in dat geval ook uw atleten moet volgen. U hebt vroeger trouwens ook al uw verantwoordelijkheid opgenomen tegenover China. Dit is een unieke gelegenheid. Als dat zo in beeld komt, moeten we voor mijn part onze atleten terugtrekken. Ik zou daar alleszins mee dreigen, om einde-lijk eens iets in beweging te brengen. Ik begrijp echter dat dit niet zo gemakkelijk is voor u, als minister. Ik zou onze topatleten trouwens graag gouden medailles zien halen.

Men zou erop kunnen wijzen dat u minister van Cultuur bent. Dit is 'la francité': dat is een opmerking die steeds terugkomt. We zullen te klein zijn om daar op te vallen en bovendien is dat het domein van 'la Belgique fran-cophone'. Ik ben het daar uiteraard niet mee eens. We hebben daar op de eerste plaats onze verantwoordelijk-heid, maar we hebben er eveneens enorm veel kansen. Misschien zijn het 'des flamands d'expression françai-se', maar het is niet omdat ze Frans spreken, dat we er niets mee te maken zouden hebben. Die bezwaren wor-den niet geopperd als het gaat over Engelssprekenden. Waarom hebben we meer tegen het Frans dan tegen het Engels? Ik heb daar steeds meer vragen bij. We moeten ons echter natuurlijk wel als Vlamingen manifesteren. Ik twijfel er niet aan dat u dat altijd zult doen. Ik ben er net zo goed van overtuigd dat niet alle Vlaamse beleidsmen-sen dat altijd zullen doen. Ik weet dat het moeilijker ligt voor u, maar misschien moeten we dan niet zozeer den-ken aan een samenwerking vanuit Brussel. Wat de heer Goossens daar heeft gedaan, vind ik prachtig. Hij heeft er ook prijzen voor gekregen. De KVS zal echter niet worden beschouwd als uitsluitend Vlaams beleid. Dat is Brussels beleid. Er zijn al die verbindingen. Ga er eens met Bart Debaere van het MuHKA heen. Doe dat met iemand van Antwerpen en dan zal het duidelijk zijn dat het over Vlaanderen gaat. De KVS is natuurlijk goed. De heer Goossens heeft veel verdiensten, waaronder de verdienste u naar daar te hebben gehaald.

U zult overal enthousiast zijn. Ook Zuid-Afrika en Ma-rokko worden genoemd. Ik ben ervan overtuigd dat, als iemand u naar Suriname brengt, u zich een Surinaams minister voelt. Dat is de enige kritiek die we moeten heb-ben op u: op zo'n ogenblik voelt u zich dan geen Vlaams minister van Cultuur meer, maar bijna president van Con-go. U moet wel uw verantwoordelijkheid beseffen. U vertegenwoordigt daar Vlaanderen en de Vlaamse cul-tuur, en u kunt niet meteen alles doen, meegesleept door

uw enthousiasme. In Suriname zou u als Vlaams minis-ter nog veel meer kunnen doen. Suriname behoort tot de Taalunie. Het is het derde land van de Taalunie. We blijven daar net zo goed totaal afwezig, ondanks aan-dringen. Laat duizend bloemen bloeien, maar iedereen kan zo veel mogelijk zijn verantwoordelijkheid opne-men binnen het eigen beleidsdomein. Er zijn ook andere opties, in verband met Ontwikkelingssamenwerking.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer Loones, u vond het vreemd dat die vraag niet werd gesteld door andere leden. Toen u uw vraag had ingediend, was ik net een gelijkaardige vraag aan het opstellen. Ik heb dus besloten me maar meteen aan te sluiten tijdens de vergadering.

Ik deel uw bekommernis. Culturele banden met landen waarmee we connecties hebben, zijn inderdaad niet onbelangrijk. Ook in de commissie voor Buitenland Beleid houden we daar allebei nu en dan eens een uiteenzetting over. Ik was aan het wachten tot u zou beginnen over Suriname. Dat is uiteindelijk ook gebeurd. Ik had er een weddenschap over moeten aan-gaan. Er zijn daar inderdaad ook mogelijkheden. Ik denk bijvoorbeeld aan de banden met Alida Neslo en Studio Herman Teirlinck. Mijnheer de minister, er zijn natuurlijk diverse banden met heel wat landen, maar op basis waarvan wordt een land geselecteerd? Dat is niet evident. Er moeten keuzes worden gemaakt. Dat is te begrijpen. Eerst verbaasden me de mooie beelden van u in Congo. Ik besepte toen echter ook dat dit in het beleidsplan stond. Op basis waarvan werd Congo ge-kozen? Wat was de aanleiding voor het bezoek? In welke budgetten werd ter zake voorzien, en waarvoor zullen die worden gebruikt? Zijn daar ook overeen-komsten getekend, en voor hoe lang? Zijn er nog lan-den waarmee u akkoorden wilt of zult afsluiten?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, ge-achte leden, er werd me gevraagd wat de resultaten van het bezoek zijn, en de projecten die eruit voortvloeien. Ik ben eigenlijk alleen in Kinshasa geweest, wat dus slechts een specifiek onderdeel is van Congo. Congo is natuurlijk oneindig veel rijker qua cultuur en andere aspecten dan alleen de hoofdstad, maar Kinshasa is toch ook al een beleving. Ik wil meteen stellen dat deze reis naar Congo, ondanks de erg beperkte duur van vier dagen, ongetwijfeld bij mijn meest indrukwekkende internationale ervaringen thuishoort. Ik heb er nochtans al enkele merkwaardige meegemaakt. Uiteraard doe ik dat met grote bescheidenheid, op basis van indrukken, vanuit een geprivilegieerde context en uiteraard be-perkt tot de verkenning van een stukje van de enorme stad Kinshasa, die volgens een ruwe schatting meer dan 10 miljoen inwoners telt. Deze indrukken en emo-ties zijn nog niet verwerkt, maar in een eerste en nog niet afgeronde reflectie onthoud ik twee tegengestelde

aspecten. Er zijn de fiere, mooie, verzorgde en vooral zeer vriendelijke Congolezen. Dat is me echt opgevalen. Ze houden het hoofd hoog. Ze zijn trots op hun afkomst, hun cultuur en hun land. Anderzijds is er dat gekwetste, onverzorgde, onbeheerde en onbeheerste land, waar de overheden schitteren door afwezigheid; waar het publieke domein, dat wat van de gemeenschap is, helemaal aan zijn lot wordt overgelaten; waar verkeer, onderwijs en gezondheidszorg herleid zijn tot een survival of the fittest. Deze tegenstelling heeft me enorm geschokt, want optimisme en pessimisme wisselen elkaar eigenlijk af.

– *De heer Dany Vandenbossche treedt opnieuw als voorzitter op.*

Daarnaast werd het me snel duidelijk dat Congo, zoals Vlaanderen trouwens, ook een verzameling is van diverse culturen. Minstens vier grote talen en heel wat culturele diversiteit maken ook van Congo een gemeenschap van gemeenschappen. Deze vaststelling beklemtoont uiteraard de nood aan een beleid voor culturen en gemeenschappen, ook binnen één land. Ook al is het officieel een land dat behoort tot de Franstalige wereld, in werkelijkheid is dat het sausje, de uiterlijke schijn, en gaat het over veel meer. Wellicht moeten precies landen als Vlaanderen daar connecties gaan maken en echt daarin investeren om ook die andere culturen meer kansen te geven. Frankrijk en de Franse Gemeenschap leveren daar mooi werk, maar ze promoten vooral hun eigen cultuur, de francité. Kinshasa en Congo zijn echter zoveel meer dan die francité.

Alvorens concreet te antwoorden op de vragen, wil ik dit bezoek nog even situeren in het kader van mijn internationale cultuurbeleid. Dat is ook wat de heer Verstreken vroeg. Zoals ik u al eerder meldde, wordt het internationale cultuurbeleid voor meer dan 90 percent gevoerd door autonome keuzes van de door ons gesubsidieerde instellingen. In hun meerjarenplannen kunnen de kunsten- en erfgoed-, maar ook de sociaal-culturele en jeugdwerkactoren zelf hun prioriteiten aangeven. Ik probeer dat ook binnen Sport echt gangbaar te maken. Daarbij sluiten keuzes voor internationaal werk aan bij een van mijn prioriteiten, zoals verwoord in de beleidsnota Cultuur uit 2004. Dat is ook duidelijk zichtbaar, want vele Vlaamse kunstenaars en gezelschappen verspreiden hun aanbod over de hele wereld, en dat absoluut met succes. We mogen daar echt trots op zijn.

Daarnaast houd ik een apart budget, dat we specifiek gebruiken voor aanvullende en doelgerichte internationale cultuurprojecten. Ik herhaal graag mijn beleidskeuzes ter zake. Er is de aanwezigheid op internationale presentatieplekken als Avignon, Berlijn, Angoulême, het LOW-festival in Boedapest, de Europese cultuurhoofdsteden, zoals Stavanger 08, en dergelijke. Er is ook de aanwezigheid op de internationale cultuurbeleidsfora,

zoals de EU, de Raad van Europa, UNESCO en het International Network of Cultural Policies. Er is eveneens mijn uitdrukkelijke wens, die u wel zult begrijpen, om heel sterke samenwerkingsverbanden te sluiten met de Europese regio's Baskenland, Catalonië, Galicië, Schotland, Wales en Wallonië. Het gaat dus over alle interessante regio's in het buitenland. Met die regio's heb ik voorlopig contacten. Vanzelfsprekend zou ik ook in Frankrijk iets op poten willen zetten, met Bretagne, maar dat is niet zo eenvoudig. Dan is er ook nog Frans-Vlaanderen, maar voor sommigen is dat geen buitenland.

Er is verder de samenwerking met de burelen. Dan heb ik het vanzelfsprekend over Nederland en de Franse Gemeenschap. Er is ook de keuze voor enkele prioritaire landen, zoals Zuid-Afrika, China, Marokko en recent ook Congo. Het is op die laatste as dat de samenwerking met Congo zich, vooralsnog bescheiden, ontwikkelt. We doen dat omwille van het verleden, het heden en – vooral – de toekomst.

De band met het verleden lijkt duidelijk. De invloed van de Vlamingen is daar niet onbelangrijk. Van de Vlamingen wordt verschrikkelijk veel verwacht. Dan is er het heden. Congo is hier ook aanwezig. In Brussel is er een heel uitgebreide Afrikaanse, en vooral dan Congolese gemeenschap, waarmee we een heel nauwe samenwerking willen opzetten. Ik hoop dat we samen onze verantwoordelijkheid tegenover Afrika kunnen nemen. Daarom hebben we Zuid-Afrika, Marokko en Congo in het hart opgenomen. Ik heb het al een paar malen gezegd: een van de grootste uitdagingen van de eenentwintigste eeuw, is Afrika eindelijk geven waarop het recht heeft, en de Afrikanen opnieuw respect teruggeven. Ik denk dat u het daarmee eens bent, mijnheer Loones.

De reis van twee weken geleden werd heel specifiek georganiseerd met een verkennend en voorbereidend doel. Vooraf had ik aan de heer Paul Kerstens, teamlid van de KVS, antropoloog en Congokenner, de opdracht gegeven om de mogelijkheden voor een concrete samenwerking te inventariseren. Hierbij stelde ik de volgende modaliteiten voorop. Er wordt gekozen voor 'samenwerkingsontwikkeling', waarmee ik bedoel dat projecten gebaseerd zijn op wederkerigheid. Zowel de Vlaamse als de Congolese partners moeten er beter van worden. Het moet ook verder gaan dan eenmalige, bijna momentane momenten, want duurzaamheid en continuïteit zijn erg belangrijk. Er wordt gekozen voor concrete projecten, dus niet zozeer voor beleidsmatige, wetenschappelijke of abstracte projecten, maar voor tastbare, zichtbare en vooral ook voelbare activiteiten in de brede cultuurcontext, met mogelijke uitwaaiing naar jeugdwerk en sport. Verder moest er gebruik worden gemaakt van de bestaande partnerships en van de ervaring van de Vlaamse cultuuractoren die al in Congo actief zijn. Hierbij staat zeker de KVS centraal,

maar in hun kielzog groeien ook andere contacten. Dan denk ik onder meer aan Wim Vandekeybus, Think of One en Time Circus. Ik neem de vraag dat er ook met instellingen buiten Brussel en binnen Vlaanderen zou worden gewerkt, mee in overweging. Wim Vandekeybus zit ook in Brussel, maar Think of One niet. De KVS wordt daar nooit als een Belgische, maar als een Vlaamse instelling beschouwd. Ze spreken voortdurend over 'Théâtre Royale Flamande'.

Een vormende en faciliterende aanpak betekent dat de samenwerking de betrokken artiesten en sociaal-culturele werkers sterker moet maken, hen beter uitrusten, ook materieel, om hun cultuurprojecten vorm en inhoud te geven. Daar waar mogelijk en aangewezen, moet het ook de relevante overheidspartners betrekken en in een samenwerking engageren.

Het programma van het bezoek hield sterk rekening met deze uitgangspunten en bevatte daarom onder andere formele bezoeken aan de ministers van Cultuur en Buitenlandse Zaken. In totaal heb ik zeven ministers ontmoet. De minister van Sport was heel kwaad omdat hij nog geen samenwerkingsproject had. Dat zal er wel van komen. Er was een zeer grote interesse voor ons bezoek.

We hebben formele bezoeken gebracht aan 'le Théâtre du Zoo', 'l'Institut National des Arts' en 'le Musée National des Arts' maar ook aan het 'Centre Wallonie-Bruxelles' en 'le Centre Culturel Français'. Het meest ontvullende was het 'Musée National des Arts'. Dat is hét nationaal kunstmuseum van Congo en bevindt zich vlak naast het vroegere paleis van Mobutu. Het is niet meer dan een hangar bedekt met golfplaten, die volgepropt is met onvoorstelbare schatten aan erfgoed. Die stukken liggen daar opeengestapeld in een verschrikkelijke hitte, het regent erbinnen en buiten ligt de boot van Stanley. Dit is helemaal geen museum, het is een hangar.

We hebben ook bezoeken gebracht aan gemeenschapscentra in de cités, onder andere 'Ecurie Maloba', 'les Béjarts' en 'Konono'. Er was een bezoek aan de Prins van Luikschool, de Nederlandstalige lagere school van Kinshasa, en een gezellig samenzijn met de Nederlandstaligen via de Club van de Lage Landen. We bezochten ook het grote ziekenhuis van Kinshasa, voor zover je dat een ziekenhuis kunt noemen.

Daarnaast stelde ik vast dat mijn bezoek een extra dimensie werd toegekend, die ik bij voorbaat niet als dermate belangrijk had ingeschat. Het bleek heel duidelijk dat men in Congo al lang wachtte op het formele bezoek van een minister van de Vlaamse Regering. Op bijna alle plaatsen die ik bezocht, werd me herhaalde malen gezegd hoe blij men was met dit Vlaamse bezoek. "Les Flamands sont là", zegden ze.

Het is inderdaad opmerkelijk hoe lang het officiële Vlaanderen in Congo afwezig bleef, ondanks de vele en

diverse historische contacten. Deze vaststelling stelde mijn bezoek plots in een bredere context. Toen ik zes jaar geleden Ontwikkelingssamenwerking onder mijn bevoegdheid had, gingen we ervan uit dat Congo niet op ons zat te wachten. Dat is fout. Congo zit absoluut wel op ons te wachten.

Niet alleen de Congolezen reageerden zo positief, ook de aanwezige Vlamingen grepen dit bezoek aan om hun onbegrip en soms ook frustratie te uiten over het gebrek aan belangstelling vanuit Vlaanderen. Dit werd het meest uitdrukkelijk vertolkt door het bestuur en de directie van de Vlaamse school. Die ontvangt geen steun vanwege de Vlaamse Gemeenschap, maar werkt wel op vrijwillige basis en via bijdragen van de ouders, helemaal conform de richtlijnen en curricula van Vlaanderen. Ik weet niet of er decretale mogelijkheden zijn om die school vanuit Onderwijs te erkennen. Ik geloof dat onze decreten een erkenning buiten België uitsluiten. Ik heb er wel mogelijkheden gezien om vanuit Cultuur, Jeugd en Sport impulsen te geven, en ik zal dat ook doen.

De resultaten van dit bezoek wil ik als volgt samenvatten: ik heb tijdens dit korte maar intensieve bezoek vastgesteld dat dit land weliswaar snakt naar een stabiele en performante overheid, maar ook heel veel belangstelling heeft voor cultuur. De Congolezen zijn sterk betrokken op muziek, dans, theater en andere vormen van cultuurproductie.

Ik had goede contacten met mijn Congolese collega-minister van Cultuur. Zijn behoeften zijn groot en vooral toegespitst op infrastructuur verspreid doorheen Congo. Daar is niets. In de grote kunstenhogeschool zitten ze met 2.000 studenten op een oppervlakte zo groot als mijn kabinet. Er is niets.

Ook de verzorging van het cultureel patrimonium en erfgoed is voor hem een prioriteit. Maar deze ingrijpende en zeer kostenintensieve behoeften passen niet in de eerder budgetbescheiden en op concrete programma's gerichte prioriteiten. Ik heb de minister uitgenodigd om in het najaar Vlaanderen te bezoeken en verdere mogelijkheden, ook met andere partners, te verkennen.

Samen met mijn collega-minister van Cultuur ondertekende ik een intentieverklaring waarin wij ons engageren tot verdere samenwerking, gebaseerd op een aantal fundamentele uitgangspunten. Deze verklaring heeft vooral een symbolisch maar ook normatief kader, waarin onze contacten, van staat tot staat, verder zullen groeien.

Onder impuls van de KVS zijn er al heel wat concrete samenwerkingsprojecten in Kinshasa ontwikkeld. Deze bewijzen dat er ook binnen de bescheidenheid van

cultuur, daadwerkelijk en indringend kan worden samengewerkt. Het zijn deze projecten die de basis moeten vormen voor een programma dat in 2008 en 2009 kan uitgewerkt worden. De evaluatie van dit programma, in het najaar van 2009, kan richtinggevend zijn voor een eventuele verdere samenwerking.

De reis en alle indrukken zijn nog niet verwerkt, maar op korte termijn plan ik met onder andere de ervaringsdeskundigen, een overleg en zal ik een concreet programma vastleggen. De projecten die hieruit kunnen voortvloeien, zullen nog dit voorjaar in een concreet programma worden vertaald. Zonder me nu al volledig te willen engageren, lijken enkele keuzes me belangrijk. Ik kies voor een structurele en duurzame band met minstens één centrum. Daarbij gaat mijn voorkeur uit naar een werking die heel dicht bij de Congolezen staat, bijvoorbeeld die van het 'Centre Béjart', waar enthousiaste jonge mensen, met heel veel vrijwilligheid en weinig middelen een cultuur- en gemeenschapscentrum uitbouwen.

Ik wil deze werking financieel ondersteunen, maar niet zozeer door directe subsidie, wel door bijvoorbeeld investering in patrimonium en logistiek. Daarnaast moet dit centrum ook een ontmoetings- en werkplaats worden voor Vlaamse cultuuractoren die daar, midden in een Congolese cité, gezamenlijke cultuur- en kunstactiviteiten uitwerken. Daarnaast kan worden overwogen of we, aanvullend op de eerste keuze, ook geen samenwerking met 'le Théâtre du Zoo' kunnen ontwikkelen. Dit theater is een officieel cultuurhuis, maar biedt kansen op grootschaliger activiteiten. Die kunnen meer uitstraling geven en ook een groter en een meer divers publiek bereiken.

Zoals eerder gemeld, zal ik in het najaar van 2008 mijn Congolese collega-minister van Cultuur in Vlaanderen ontvangen. Bij deze ontmoetingen moeten we gezamenlijk verkennen welke bredere vormen van samenwerking er mogelijk zijn. Daarbij wil ik vooral een dossier aanleggen dat een volgende minister van Cultuur, indien dit in de prioriteiten zou passen, kan gebruiken voor een eventuele voortzetting van deze samenwerking.

Ten slotte: cultuurbeleid in Congo behoudt iets paradoxaals. Door onder andere mijn bezoek aan het ziekenhuis en ook de verhalen van velen, besef ik zeer goed dat de noden van dit 'rijkste land van Afrika' gigantisch zijn. Ik ben me daarom zeer bewust van de dubbele bescheidenheid van mijn bijdrage aan een samenwerking. De budgetten zijn beperkt. De begroting stijgt van 45.000 naar 125.000 euro. Op dit ogenblik wordt er via projectsubsidies nog 80.000 euro extra gepland. Dat zal zeker niet afnemen. Dan gaat het samen over ongeveer 200.000 euro. Dat is bescheiden, maar het heeft een wezenlijk belang. Ook de begrenzing tot Cultuur, Jeugd en Sport speelt een belangrijke rol.

Toch blijf ik overtuigd dat ook in Congo, zoals in Marokko en Zuid-Afrika, de aandacht voor cultuur, het

respect voor de eigen culturele competenties en uitingen en de stimulans voor mensen om zich ook via kunsten te uiten, wezenlijke bijdragen leveren tot identiteitsvorming, fierheid en betrokkenheid. Naast economische, hygiënische, educatieve en vele andere noden, is volgens mij een sterke culturele identiteit ook de voorwaarde om van dit land een gelukkige en succesvolle gemeenschap te maken. De Congolezen zeggen, en ik met hen: "On s'exprime par la culture".

Nog een aanvulling: sinds twee maanden ben ik opnieuw voorzitter van de Nederlandse Taalunie. In het kader van die functie zal ik zeker uitzoeken hoe we via de Taalunie of via Vlaanderen een samenwerking met Suriname kunnen opzetten.

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Mijnheer de minister, om met dat laatste te beginnen, ik beveel u een bezoek ter plaatse aan, niet alleen aan Paramaribo, maar ook aan authentieke Indiaanse gebieden.

Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid en enthousiast antwoord. Ik ben heel gelukkig dat een Vlaams minister Congo heeft bezocht. Dat is ook een deel van onze bezorgdheid en onze toekomst. Als volksvertegenwoordiger wil ik ook enkele kritische bedenkingen maken.

We zijn daar niet afwezig gebleven. Het Belgische beleid bouwt voort op een francofoon beleid. We herinneren ons de legendarische bezoeken van de heren Tindemans en Martens. Men zong 'Viva bomma, patatten met saucissen'. Ze zijn er nooit als Vlamingen naartoe gegaan. Men beschouwde hen als 'les Belges'. Dat zegt meer over het Belgisch beleid dan over de Congolezen.

Ten tweede wilde ik u waarschuwen. U bent een van deze politici die, zoals politici uit de 19de eeuw, nog geloven in de maakbaarheid van de mens en vat meteen uw verantwoordelijkheden op tot in het uiterste. Ik lees dat op uw weblog. U wilt alles doen vanuit de invalshoek Cultuur. Mocht u een ander bevoegdheidsdomein hebben, zou u het vanuit dat andere domein doen. U neemt de verantwoordelijkheid op voor heel Congo. De Congolese staat is amper aanwezig. U zegt dat we via een intense culturele samenwerking mee een burgerlijke, maatschappelijke elite moeten opbouwen, in de zuivere betekenis van het woord, en een voortrekkersgroep steunen die het Congo van morgen mee gestalte kan geven. We moeten daarin investeren, daar liggen de uitdagingen. Dat is een prachtige zin. En dan worden we geconfronteerd met de opiniebijdrage van Walter Zinzen over Oost-Congo die de BV's oproept om er aanwezig te zijn. Dat heeft de nodige reactie uitgelokt op Terzake van verleden zondag. De uitdagingen liggen veel meer in de rest van Congo dan in Kinshasa.

Maar ook in Kinshasa zijn er problemen. Bruno Vekemans heeft prachtige werken gemaakt over de Congo-lezen. Hij was in Kinshasa en zei dat het uitgesloten was om ter plaatse te schilderen. Hij kon uitsluitend fotograferen in de cités, en soms zelfs alleen maar vanuit een bewaakte auto. Het is een gevaarlijke maatschappij. Als blanken nooit naar de cités gaan, zal dat wel een reden hebben. Ze gingen ook nooit naar de townships in Zuid-Afrika.

Niet iedereen wordt begeleid zoals de minister. We hebben ook de prachtige reportage van Jan Segers in het Laatste Nieuws gelezen over pater Pol Peters, die daar in verschrikkelijke omstandigheden werkt. U schrikt daar, mijnheer de minister, als u de pater letterlijk hoort zeggen dat zwart leiderschap voor ons mensonterend is. Hij zegt dat hij er als blanke niet goed kan in functioneren. “Hoe langer ik hier ben, hoe minder ik van de Congolezen weet. Hun normen en waarden zijn te verschillend van de onze. Ik voel met hen mee maar de vraag is of ik ze wel begrijp”, stelt hij. Dat is pijnlijk.

Ik zat op de trein toen ik het las en heb soms luidop gelachen. Ik kreeg onder meer de tranen in de ogen toen ik het volgende las: “Naast de pater zat een Vlaamse zuster die hier al werkt sinds ‘52. Men moet niet alles begrijpen om gelukkig te zijn, zegt ze. Ik voel me gelukkig als ik elke dag zieke en arme mensen kan helpen. Bert Anciaux is van zijn melk, pakt haar vast. De zuster is sinds ‘52 wellicht nooit zo stevig geknuffeld als hier en nu door deze onbekende minister. Haar ogen glanzen, de zijne ook.”

U bent minister van Cultuur. Ik begrijp dat u uw verantwoordelijkheid opneemt, maar we hebben natuurlijk ook een buitenlandbeleid. We zijn actief bezig met bijvoorbeeld de Europese regio's, en te weinig met bijvoorbeeld Suriname.

Er ligt nu een rapport voor over de strategienota Frankrijk. Deze strategienota's worden stelselmatig rond regio's opgebouwd omdat Vlaanderen de regio's gemakkelijk kan benaderen. Vlaanderen is ook voorzitter van het REGLEG, de organisatie van regio's met legislatieve bevoegdheden. We staan dus sterk in aanwezigheden. Ik dring aan om de contacten met dat beleidsniveau nauw op te volgen zodat we niet aan efficiëntie verliezen.

U hebt het schooltje nog aangehaald. Ik herinner me dat er een Nederlandstalig schooltje is in Kinshasa. Dat valt buiten het beleid. U moet dat steunen vanuit zijbevoegdheden als Cultuur, Sport en Jeugd. Dat kan niet officieel. Ik zal er zeker vragen over stellen aan de minister van Onderwijs.

Minister Bert Anciaux: Er is me gezegd dat er geen erkenning buiten België mogelijk is. Maar ik heb het nog niet aan de minister zelf gevraagd.

De heer Jos Stassen: Ik ken de directeur die er drie jaar geleden was. Hij werd gedetacheerd vanuit Onderwijs.

De rest van de leerkrachten werd betaald door bijdragen van de ouders.

Minister Bert Anciaux: De directeur is nu niet meer gedetacheerd.

De heer Jan Loones: Dat moet zeker kunnen ondersteund worden. De reden kan niet zijn dat het niet als samenwerkingsdomein in het regeerakkoord staat.

Ik herinner me een vraag van een prachtige Servische vrouw die tolk Nederlands was in Belgrado. Ik heb haar leren kennen bij een verkiezingswaarneming. We werden er vorige week nog aan herinnerd met de gebeurtenissen in Kosovo. Ze was docente Nederlands aan de universiteit en wilde samenwerken met Vlaanderen. Het was tijdens de vorige legislatuur. Toen stonden de Balkanlanden niet op de lijst van prioritaire landen. Nu is dat even anders geworden. Oost-Europa zou een van de grote prioriteiten van het buitenlands beleid moeten zijn. Zelfs een leerschool Nederlands kon niet bij het beleid worden betrokken. Luc Martens was toen minister van Cultuur. We zouden daarvoor toch iets moeten kunnen doen.

Ik wil nog uw prachtige zin op uw weblog aanhalen van vrijdag 22 februari 2008: “Congo heeft mijn hart gestolen, en ik heb het veelvuldig teruggekregen.” Het is een prachtige zin.

De heer Johan Verstreken: Ik heb ook al verschillende ontwikkelingslanden bezocht. Telkens men er komt, stelen ze je hart. Dat is te begrijpen. Het is emotioneel. Aan uw reactie te horen, mijnheer de minister, heeft dat u geraakt.

U lanceert tussen de regels door een kleine oproep voor meer ontwikkelingssamenwerking. Aan de ene kant is er het culturele luik, aan de andere kant zijn er de andere luiken. Voor ontwikkelingssamenwerking is in het regeerakkoord overeengekomen dat het zich beperkt tot Zuidelijk Afrika, Malawi en Mozambique. Is dit een oproep om deze beslissing open te breken?

Minister Bert Anciaux: Ik wil ze graag openbreken, maar dat zal tijdens deze legislatuur niet meer mogelijk zijn. Laat me duidelijk zijn. Het komt er nu op aan om mijn eigen verantwoordelijkheid op te nemen en binnen het cultuurbudget extra middelen vrij te maken voor internationaal cultuurbeleid. In Zuid-Afrika hebben we mooie projecten gerealiseerd. Ze zijn vergelijkbaar met wat we in Congo doen. Ik verwijs naar de vier grote communitycenters waar we nu alles rond opbouwen. Het is een eigen verantwoordelijkheid. Ik wil me niet verstoppert achter de verantwoordelijkheid van iemand anders.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het uitblijven van uitvoeringsbepalingen bij het Participatiedecreet

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Zoals u weet, keurde het Vlaams Parlement op 9 januari 2008 het decreet houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport goed. Voor zover wij konden nagaan, zijn er nog geen uitvoeringsbesluiten beschikbaar. Nochtans is het decreet in werking getreden op 1 januari 2008.

Toen ik mijn vraag indiende, las ik op de site van het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media dat in afwachting van de uitvoeringsbesluiten, voor de uitvoering van één hoofdstuk gebruik wordt gemaakt van een tijdelijk reglement voor de subsidiëring van projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen in cultuur, jeugdwerk of sport.

De subsidieaanvragen voor dit reglement konden tot uiterlijk 15 februari 2008 worden ingediend. Maar op niet minder dan 15 plaatsen staat er in het decreet: “De Vlaamse Regering bepaalt de nadere voorwaarden voor”, en zo meer. Dat wil zeggen dat het decreet pas kan uitgevoerd worden als de concrete uitvoeringsbepalingen door de Vlaamse Regering werden vastgelegd, uiteraard na advisering van de ontwerpuitvoeringsbesluiten door de diverse daartoe geëigende organen: de adviesraden – Jeugdraad, Sportraad, de Strategische Adviesraad, indien die al werd samengesteld – maar ook de Raad van State.

Bij gebrek aan uitvoeringsbesluiten vandaag bestaat het gevaar dat een flink stuk van het decreet waaraan wij allemaal hebben meegewerkt en dat u met hand en tand hebt verdedigd, dode letter blijft. Ik haal een concreet voorbeeld aan. Artikel 37 paragraaf 7 van het decreet bepaalt dat vóór 1 april 2008 de aanvragen moeten ingediend worden voor gemeenten die in 2010 en 2012 Cultuurgemeente van Vlaanderen willen zijn én voor de gemeenten die in 2011 Sportgemeente van Vlaanderen willen zijn.

Dergelijke projecten met een engagement over meerdere jaren vergen nochtans een grondige voorbereiding met veel partners. Er zijn nog andere voorbeelden. Ik heb artikel 18 van het Participatiedecreet aangehaald, dat ging over gedetineerden. Nog een ander voorbeeld is artikel 30, dat over subsidies aan gemeenschapscentra gaat ter bevordering van de participatie van kansengroepen. Daar is al wat om te doen geweest. De Vlaamse Regering moet via een besluit bepalen welke deze kansengroepen zijn, welke procedure de gemeenschapscentra moeten volgen voor het indienen van een subsidie-

aanvraag, en welke de bepalingen zijn die in verband met de beoordeling van de aanvragen, de toekenning en de uitbetaling van de subsidies worden gehanteerd.

We horen dat het uitvoeringsbesluit pas tegen de zomer klaar zou zijn. Ik hoop dat dit niet juist is. Dat zou immers betekenen dat de gemeenschapscentra pas dan zouden weten welke dossiers ze zullen indienen. Dan is de helft van het jaar al voorbij. Wanneer zullen de gemeenschapscentra dan eindelijk weten welke bedragen concreet worden toegekend?

Wat is de stand van zaken van de uitvoeringsbesluiten van het Participatiedecreet? Wanneer zullen alle betrokkenen, gemeentebesturen, organisaties en zo meer, correct geïnformeerd worden over de concrete en definitieve uitvoeringsbepalingen?

Onlangs werd een tweede reglement bekendgemaakt, naast het eerste dat ik al heb genoemd. Ik weet niet of er een causaal verband is tussen de indiening van mijn vraag en de bekendmaking van dat reglement. Het valt op dat het reglement met betrekking tot de verkiezing van sport- en cultuurgemeenten nu ook bekendgemaakt is op de website.

Ik veronderstel dat de twee reglementen door uitvoeringsbesluiten zullen vervangen worden.

Als de reglementen nog niet zouden zijn voorgelegd aan de geëigende adviesorganen, adviesraden en de Raad van State, en er een klacht zou worden ingediend bij bijvoorbeeld de Raad van State, bestaat de kans dat de klacht gegrond zou worden verklaard, wat dan weer belangrijke gevolgen zou kunnen hebben.

De kandidaturen voor de verkiezing van sport- en cultuurgemeenten van Vlaanderen moeten binnen zijn op 1 april 2008. Amper één maand tevoren werden het reglement met de modaliteiten bekendgemaakt. Denkt u dat een periode van 1 maand voor de lokale besturen voldoende is om een degelijk dossier samen te stellen? Denkt u dat alle lokale besturen bij deze laattijdige handelswijze dezelfde kansen krijgen om deze hopelijk felbegeerde titels binnen te rijden?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Eind volgende week zal een eerste versie van de uitvoeringsbesluiten voor adviezen en commentaren kunnen vertrekken. Vroeger kon er nog geen advies gevraagd worden omdat de strategische adviesraad nieuw wordt samengesteld en dat niet vroeger kon.

Dat betekent dat we in principe kort na de paasvakantie aan de Vlaamse Regering een principiële goedkeuring zouden moeten kunnen voorleggen, zodat een definitieve

tieve goedkeuring uiterlijk einde mei realistisch is. Vanaf dan kunnen alle betrokkenen worden geïnformeerd over de definitieve uitvoeringsbepalingen.

Ik wil er evenwel op wijzen dat dit decreet verschillende uitvoersnelheden kent en dat we daar zo goed mogelijk mee proberen om te gaan. Ik geef enkele voorbeelden. De huidige beheersovereenkomsten met Stichting Lezen en met CultuurNet lopen in principe gewoon door tot en met 2010. De hoofdstukken over laagdrempelige educatie en lokale netwerken armoede worden pas vanaf 2009 concreet geïmplementeerd. Sommige proeftuinen werden al eerder opgestart, andere worden nu voorbereid. Ze krijgen alle gaandeweg hun plaats in de uitvoering van het decreet. Over de gedeeltelijke terugbetaling van de uitkoop-som voor een cultuuraanbod en de projecten leesbevorde-ring bestond al een reglementering die gewoon doorloopt, tot het nieuwe uitvoeringsbesluit van kracht is.

Een aantal hoofdstukken worden uiteraard pas uitgevoerd zodra het uitvoeringsbesluit operationeel is. Ik denk aan de nieuwe regeling voor hobbyverenigingen en voor verenigingen die een bijzondere opdracht krijgen voor de ondersteuning van het verenigingsleven. Er waren twee hoofdstukken waarvoor we niet konden en mochten wachten op het definitieve uitvoeringsbesluit. Enerzijds is dit het hoofdstuk over de projectenregeling voor kansengroepen en anderzijds de open oproep voor cultuur- en sportgemeente Vlaanderen. Wat de projectenregeling voor kansengroepen betreft, werd het bestaande participatiereglement verfijnt om zo nauwer aan te sluiten bij wat de decreetgever wil. Op dit reglement zijn, wat de eerste ronde betreft, intussen ruim 220 dossiers binnengekomen. Wat de cultuur- en sportgemeenten betreft, werd vorige week een open oproep bekendgemaakt, in eerste instantie via de websites van bijvoorbeeld de VVSG en vervolgens ook via een afzonderlijke brief aan elke gemeentebestuur. We hebben dus het gevoel dat iedereen van de mogelijkheden uitgebreid op de hoogte is gebracht.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik dank de minister voor de uitleg. Ik veronderstel dat het reglement over de sport- en cultuurgemeenten van Vlaanderen niet is voorgelegd aan de adviesorganen die ik heb opgenoemd?

En evenmin aan de Raad van State?

Minister Bert Anciaux: Reglementen worden nooit aan de Raad van State voorgelegd.

De heer Paul Delva: Ik blijf er toch bij dat één maand voor de uitwerking van dergelijk belangrijk project niet volstaat. Dat lijkt voor de lokale besturen onbegonnen werk. Het gaat over verbintenissen over meerdere jaren, en over grote bedragen. Bovendien zijn de lokale bestu-

ren daarover pas laat ingelicht. Ik hoop alleszins dat iedereen dezelfde kansen zal krijgen. Ik hoop dat het niet zo is dat een aantal lokale besturen vroeger dan andere op de hoogte zijn gebracht van de concrete modaliteiten.

Minister Bert Anciaux: In elk geval is het niet zo dat bepaalde gemeenten vooraf informatie hebben ontvangen.

De heer Paul Delva: Ik heb de datum van mei genoteerd. We zullen dat blijven opvolgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de promotie van het strandzeilen als olympische discipline

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, van 10 februari tot en met 15 februari 2008 vond het elfde wereldkampioenschap zeilwagenrijden plaats in Argentinië, op het strand van Rada Tilly, nabij de stad Commodore Rivadavia, aan de Patagoonse Atlantische kust. Dankzij de steun van uw departement was Vlaanderen daar opnieuw sterk vertegenwoordigd, en hebben Vlamingen belangrijke ereplaatsen in de wacht gesleept. We behaalden vier medailles. Egon Plovier, iemand uit De Panne die in Oostende woont, behaalde de gouden medaille in de hoogste klasse. Henri Demuysere behaalde een bronzen medaille in klasse 2. En we behaalden de gouden medaille in klasse 2 voor teams, met daarin Eric Engelbrecht.

Het strandzeilen kent zijn oorsprong in Vlaanderen, onder impuls van Simon Stevin en ook de gebroeders Dumon. De sport wordt nog steeds beoefend in de badplaatsen met de meest uitgestrekte stranden, met name De Panne – met haar zeilclubs De Krab en Royal Sand Yacht Club – en Oostduinkerke met haar zeilclub Sand Yacht Club Oostduinkerke (SYCOD). Op landelijk niveau is LAZEF (Landelijke Zeilwagen Federatie) actief, een door de Vlaamse Gemeenschap erkende sportfederatie die alle Vlaamse zeilwagenclubs groepeerd. Een van de belangrijkste doelstellingen van LAZEF is de promotie van de strandzeilsport in al zijn facetten. Het strandzeilrijden kent een groeiende interesse. LAZEF zal trouwens instaan voor het inrichten van het WK in 2010, dat zal doorgaan in De Panne.

Het is al lang de betrachting aan deze mooie sport een olympische erkenning te geven. Deze erkenning zou de discipline van het strandzeilen nog meer bekendheid

geven, en meteen een bijkomende wereldwijde promotie betekenen voor Vlaanderen in het algemeen en de Vlaamse kust in het bijzonder. Ik heb daarom enkele vragen. Is de minister bereid om de zeilwagensport te ondersteunen in haar ambitie om olympische erkenning te krijgen? Zo ja, welke stappen kan de minister daartoe ondernemen?

Ik besef natuurlijk ook dat het strandzeilen een eerder beperkt belang heeft. Daarom lijkt het me goed om naast mijn pleidooi voor olympische erkenning de uitstraling van deze sport ter sprake brengen. Strandzeilen bereikt meer mensen dan we zouden kunnen denken. Er zijn in totaal 3000 piloten, waaronder 772 wedstrijdpiloten. Op de tweejaarlijkse wereldkampioenschappen zijn alle continenten vertegenwoordigd, al is Europa het dominante continent. Eric Engelbrecht of zijn vrouw die op het kabinet zijn geweest, is voorzitter van de wereldfederatie FISLY. Simon Stevin heeft niet de sport uitgevonden, maar wel als eerste een zeilwagen ontworpen.

Strandzeilen is een sport die buiten het zomerseizoen wordt beoefend. In de zomer zijn de stranden veel te vol om er die sport te beoefenen. We richten ons op jongeren, en ze worden ertoe aangezet om in de winter te rijden. Er zijn hoe langer hoe meer monitoren. De sport is prachtig, want de beoefenaar combineert de kennis van de natuur met de beleving van bijzondere sensaties. Jan Leye heeft over de sport een boek geschreven, dat de titel “Sneller dan de wind” heeft. Met een zeilwagen kan men twee keer zo snel rijden als de wind blaast, dankzij de bijzondere invalshoek van het zeil. Het is sensationeler dan het gewone zeezeilen. Ik zal er niet verder over uitweiden, maar wil gewoon vragen of u mogelijkheden hebt om naast reprimandes over de mensenrechten in China het Olympisch Comité aan te spreken over de erkenning van het strandzeilen als internationaal erkende sport.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik sluit me graag bij deze vraag aan. Het is inderdaad fantastisch om strandzeilers aan het werk te zien, en niet alleen in De Panne of Oostduinkerke. Dat gebeurt op veel plaatsen, bij voorkeur waar er geen golfbrekers zijn. De kans dat strandzeilen een olympische discipline wordt, is mijns inziens zo goed als onbestaande. Ik zou het wel tof vinden als het zou gebeuren. Maar na Peking zal het IOC al minstens één zeilklasse schrappen: de Tornado-klasse waarin Sebastien Godefroid al één keer zilver behaalde. De vraag is wie zich tot het IOC moet richten, want in ons land is het zeilwagenrijden ondergebracht in een eigen federatie en door Bloso erkend als unisportfederatie: LAZEF.

In LAZEF hebben we zeilers die tot de wereldtop behoren, maar jammer genoeg is het zeilwagenrijden wereldwijd niet sterk verspreid. De internationale unie stelt ook niet zo veel voor. Sporttechnisch zijn er vragen te stellen,

want de sport vereist behendigheid en inschattingsvermogen, maar stelt zuiver fysiek niet zo veel voor. Het is een fantastische, romantische sport, en mooi om naar te kijken. Het is een sport die men ook nog op vrij hoge leeftijd kan beoefenen, maar ik weet niet of het IOC daar zit op te wachten. Het materiaal is van doorslaggevend belang: wie het meeste investeert in het materiaal, komt het beste aan de start. Dat is een beetje zoals met de Formule 1. Het IOC wil daarvan afstappen en kiezen voor sporten waarbij iedereen met gelijke mogelijkheden kan meedoen. Dat gebeurt ook een beetje op aandringen van derdewereldlanden.

In ons land wordt het tijd dat de overheden de water- en strandsporten beter op elkaar afstemmen. Vandaag is in elke gemeente een eigen politiereglement van kracht. Er komen sporten bij die door de wetgever nog niet zijn erkend, zoals Flysurfen, golfsurfen en andere. Wordt daar in afspraak met de verschillende overheden aan gewerkt? Wordt daarover overlegd? In het belang van die nieuwe strandsporten is daar nood aan.

De heer Jan Loones: Ik ben het met zeer veel eens wat u zegt, maar niet met wat u over de leeftijd zegt. Het is een zeer actieve sport die men lang kan beoefenen, maar niet op competitieniveau. Om aan competities deel te nemen, moet men over een goede conditie beschikken. Het levende bewijs van deze stelling is Eric Engelbrecht, want hij was allerlaatste in zijn categorie. Ik denk niet dat hij kwaad zal zijn als ik dit zeg.

Men doet ook mee onder evoluerende windomstandigheden. Mijn broer was piloot en kon alleen vooraan eindigen als er weinig wind was, want dan moet men veel lopen. Het is dus zeker niet zo dat het fysieke aspect niet meetelt. Ik geef wel toe dat het een technische sport is, zoals dat geldt voor alle zeilsporten.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, collega's, het is juist dat Vlaanderen financiële steun verleende voor de deelname aan de wereldkampioenschappen strandzeilen die werden georganiseerd op de enorme stranden van Argentinië. Zoals u weet, hebben de atleten daar puike prestaties neergezet, met als hoogtepunten twee gouden, een zilveren en een bronzen medaille. De ondersteuning heeft zijn doel dus niet gemist en de landelijke zeilwagenfederatie LAZEF heeft opnieuw op een uitstekende wijze de zeilwagensport gepromoot.

Persoonlijk vind ik het strandzeilen een spectaculaire sport. Het samenspel tussen mens en natuur en de combinatie van kracht en behendigheid maken van deze sport iets unieks. Die eigenheid zorgt echter ook voor beperkingen. Omdat de sport enkel kan worden beoefend op uitgebreide zandstranden zonder natuurlijke

of artificiële obstakels, kunnen op wereldschaal enkel de landen met een kustlijn zich in deze sport bekwamen. Intussen schijnt de sport echter ook in de Sahara beoefend te worden.

Koppelen we dit aan wetenschappelijke studies die aantonen dat men zich gemiddeld slechts een half uur wil verplaatsen om zijn of haar sport te beoefenen, dan moeten we besluiten dat zelfs in Vlaanderen, waar het strandzeilen zijn oorsprong vindt, slechts een beperkt deel van de actieve bevolking zich op deze sport zou kunnen toeleggen.

Het strandzeilen naar de Olympische Spelen brengen is een zeer grote en moeilijke uitdaging. De meeste olympische sporten moeten ook een lange weg afleggen, waarbij kwaliteit en uitstraling een belangrijke rol kunnen spelen. Voor de specifiek af te leggen weg verwijst ik door naar het BOIC, die de ingewikkelde procedures beter kent. Ik besef dat lobbywerk belangrijk is. Ik wil daar ook mijn steentje toe bijdragen. Het is echter mijn overtuiging dat zoiets niet in de eerste plaats langs politieke weg moet gebeuren, maar dat de federaties zelf, nationaal en internationaal, de krachten moeten bundelen om hun sport op de olympische kaart te zetten.

Waar ik kan helpen, zal ik dat doen. Ik zal er onder meer met het BOIC over praten. Maar het zal wellicht niet zo eenvoudig zijn. Ik heb via Jacques Rogge vernomen dat men momenteel eerder denkt aan het verminderen van het aantal olympische sporten. Toch zou er bij de volgende Olympische Spelen opnieuw een nieuwe sport op de agenda staan. Het is dus soms een kwestie van geven en nemen.

Ik heb nog geen weet van gemeentelijke reglementen die op elkaar afgestemd zouden worden. Misschien moet dat eens besproken worden binnen de bestaande overlegstructuren van de kustgemeenten.

Dit is een werk van lange adem. Ik wil meehelpen om op termijn de officiële olympische erkenning te verkrijgen. Het zal wellicht nog even duren, maar dat mag ons niet afschrikken.

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Mijnheer de minister, ik dank u voor de sympathie. Ook in de sector, die ik op de hoogte zal stellen van de besprekingen, zal men tevreden zijn met de geuite sympathie en de steun. Ik wil nog even onderstrepen dat het geen kapitalisten zijn die aan die wedstrijden deelnemen. Zonder die bijdrage hadden zij niet aan de kampioenschappen kunnen deelnemen. Zij zijn daar dan ook heel dankbaar voor.

De kustburgemeesters zijn inderdaad in overleg met de gouverneur over allerlei reglementen. Ik heb echter

altijd gepleit tegen een te grote eenvormigheid op dat vlak. Elke gemeente moet de mogelijkheid hebben om dat aan te passen aan zijn eigen omstandigheden. Elk strand is immers verschillend. Ik heb genoeg vertrouwen in de afzonderlijke gemeenten. Er hoeft geen uniform reglement opgelegd te worden. Dat is overigens ook niet nodig omdat wedstrijden uitzonderlijk zijn. Meestal gaat het om recreatieve bedrijvigheid.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik ga akkoord met een aantal opmerkingen van de heer Loones, maar het is wel zo dat de wetgever een aantal van die sporten gewoon niet erkent. Heel wat surfclubs zijn bijvoorbeeld vragende partij voor decretaal werk rond die nieuwe sporten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
